

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur - 15 de jaargang - nummer 2 - 5 november 1997

Vandalisme in de hoogste regionen

Witte Beweging breidt zich uit, beleidsmensen uiten bezorgdheid

Donderdag 30 oktober wandelen twee studenten nietsvermoedend voorbij gebouw M. Dit gebouw, vooral opvallend door zijn op zijn minst exentriek te noemen vorm, wordt die dag echter gesierd door een niet al te leuke verschijning: een rijkswachcombi!

Wij haasten ons snel naar binnen en vernemen reeds spoedig de reden van dit bezoek. Blijkbaar heeft één of andere onverlaat een schilderij beschadigd. Wij spoeden ons zo snel mogelijk naar het desbetreffende lokaal en nemen enkele foto's van de beschadiging. Een witte streep doorkruiste het schilderij van west naar oost.

Onder het schilderij konden we een maquette bemerken die volledig beschadigd was. Deze maquette beeldt een project uit dat door onze academische overheid wordt voorbereid (zie foto naast dit artikel).

Het schilderij waarvan sprake is heet "coloured version of a black ritual n°7" en is gemaakt door de kunstenaar Pierre Vlerick. Deze kunstenaar werd te Gent geboren in 1923 en is een vooraanstaand Belgisch kunstenaar die veelal gelijk genoemd wordt met namen als Raveel, Landuyt, Burssens, De Keyser en Cortier. Het werk dateert van 1972 en werd geelend van het Ministerie van Cultuur.

Eigenlijk mocht deze informatie nog niet worden vrijgegeven. Er werd druk uitgeoefend op de redactie om dit artikel niet te laten verschijnen. Op zijn getuigende wijze deed Dhr. Van Leemput de redenen uit de doeken in verband met deze preventieve censuurmaatregel. Wij zouden het 'gerechtelijk' onderzoek in het gedrang brengen, en als wij toch zouden publiceren dan zouden wij in de problemen komen (bij deze dus). Toch publiceren wij vandaag slechts een deel van het verhaal. Er zijn nog een aantal zaken onuitsproken gebleven. Wij weten namelijk wie er zich de avond voor de beschadiging ontdekte werd in dit lokaal bevond, dat er eventuele problemen met de verzekering kunnen rijzen. Toch kunnen wij dit en andere informatie om deontologische redenen niet publiceren, waarvoor wij uw begrip vragen. Wil u het schilderij in kwestie zien, haast u dan naar pagina 5.

Als Devos de passie preekt, studenten pas op jullie centen !!!

Reeds een maand geleden werd het begin van het nieuw academiejaar ingeluid. Tijd genoeg dus om u aan te passen aan het nieuwe jaar, eventueel een nieuw kot, nieuwe studenten, ... en natuurlijk niet te vergeten de nieuwe "sociale" prijzen. Onder het mom van een "socialere universiteit", gingen dit academiejaar het inschrijvingsgeld, de consumptieprijs in het Kultuurkafé alsook in de cafetaria alweer de hoogte in. Reden genoeg om de veranderingen op "de meest sociale universiteit van het land" toch eens van dichterbij te bekijken.

Wat eraan vooraf ging

Een blik op de recente VUB-geschiedenis van de laatste 3, 4 jaar, leert ons dat de trend om het studentenleven duurder te maken zeker niet nieuw is. Eerst werd het inschrijvingsgeld in 1994 geïndexeerd, hetgeen jaarlijkse stijgingen impliceerde, om vervolgens in 1997, '98 en '99 nog eens jaarlijks extra verhoogd te worden met 1500 BEF voor voltijdse en 750 BEF voor deeltijdse niet-beursstudenten, zodanig dat het in oktober 1999 gelijkgesteld zou worden met die van de andere Vlaamse universiteiten. Ondanks een uitleg voor dit laatste van Zijne Koninklijke Hoogheid Raf Devos,

namelijk dat met het extra geld de VUB een betere sociale dienstverlening zou kunnen uitbouwen, lijkt ons deze maatregel toch alles behalve "sociaal".

Wat de cafetaria betreft, heeft u misschien de flyer onder ogen gehad met de uitleg voor de prijsstijgingen aldaar. In ieder geval kan die op blz. 9 teruggevonden worden. Hierin stellen Zijne Koninklijke Hoogheid Raf Devos alsook Monseigneur Eric Aerden, dat "de collectieve maaltijden niet aan een prijsverhoging werden onderworpen". Beiden vergeten dan dat die in 1994 reeds aan een prijsverhoging werden onderworpen en toen wel aan de "primaire sociale doelstellingen van de collectieve maaltijden" ge-raakt werd. Nogal hypocriet om dan impliciet te stellen dat zulks een prijsstijging anno '97 ondenkbaar zou zijn. Maar dan ben je niet realistisch, luidt het dan steevaast.

Tenslotte nog een beetje KK-geschiedenis. Vorig jaar stegen de prijzen van Pils en Tourtel, resp. De Koninck en Witbier achtereenvolgens met 2 (van 35 naar 37, resp. van 40 naar 42) en 3 (van 37 naar 40, resp. van 42 naar 45) Belgische franken. Deze laatste afronding naar boven, kwam er naar verluidt omdat het makkelijker rekenen is met ronde getallen. Over een solide

argumentatie gesproken! Dit jaar mocht de rest van de aangeboden consumpties eraan geloven. De prijzen van drankjes en snacks stegen zowaar met 5 tot zelfs 10 Belgische franken.

Bedenkingen bij de huidige situatie

Wat de inschrijvingsgelden betreft, verschenen verleden jaar 2 artikels met de noodzakelijke kritische bedenkingen hieromtrent. Vermits beide artikels nog zeer actueel zijn, verwijzen we liever voor meer informatie naar De Moeial, 14de jaargang, nrs 6 ("Voor wat, hoort wat.") en 7 ("De VUB capituleert"), dan hier in herhaling te vallen.

Verder zijn we uit betrouwbare bronnen te weten gekomen dat de hersenkronkel van enkele jaren geleden om een luxe-restaurant te bouwen een put achtergelaten heeft van zo eventjes 4 miljoen BEF, bouwkosten niet inbegrepen. Het restaurant is dan ook de voornaamste oorzaak voor de tekorten van 6.6 miljoen in '95, 6.3 miljoen in '96 en 7.6 miljoen in '97 voor de Sociale Sector Studenten (cfr. Begroting 1998, RvB 7/10/97), een staalje van meesterlijk economisch beheer! En dan hebben de heren Raf Devos en Eric Aerden het lef om dit simpelweg als "economische

realiteit" te bestempelen! Het uiteindelijke besef dat er blijkbaar toch geen nood zou zijn aan een 4 sterren-restaurant aan onze "sociale" universiteit, zal U en ons, de modale studenten, dan ook vrij duur komen te staan. De gevolgen ervan heeft u waarschijnlijk al kunnen onder-vinden, een fikse prijsverhoging in de cafetaria. Bij de verantwoording van die doorgevoerde prijsverhogingen, namelijk een doodnormale indexering van de prijzen, kunnen we ons ook vragen stellen. Prijsstijgingen van 5 frank op dranken en/of broodjes ter waarde van 30 of 35 frank betekenen 10 à 15% meer betalen aan de kassa. Toch wel een serieuze indexesprong. Eens men de indexering echter aanvaardt kan dit als argument gebruikt (misbruikt?) worden om steeds meer prijsverhogingen door te voeren, want ons land kent bij wijze van spreken evenveel indexen als ministers. Daarbij stellen we vast dat het "sociale karakter" van resto verengd wordt tot de "collectieve" maaltijden die daar geserveerd worden (wie bepaalt trouwens welke diensten tot het basispakket behoren en welke niet ?). Wil men in het vervolg nog andere hapjes nuttigen, die niet tot dit basispakket behoren, we denken bijvoorbeeld aan een broodje kaas en

(vervolg op pagina 2)

INHOUD

pagina 2

Editoriaal: 'Schande aan de VUB!' en onze coördinator schreeuwde het uit.

pagina 3

Artikel 342 van het strafwetboek of de exterminator van subversiviteit.

pagina 4

Eric Rosseel vervolgt zijn Nomadistisch Manifest en de eerste stelling over Feuerbach moest er al aan geloven.

pagina 5

Academische openingszittingen kunnen bijzonder leerrijk zijn. Een psychologisch profiel.

pagina 6-8

Studiekring Vrij Onderzoek gaat met u op zoek naar de ethische vraagstukken voor de 21ste eeuw.

pagina 9

Studiebeurzen: nooit genoeg en altijd te laat. Verder ook enkele weetjes en wie-weetjes.

pagina 10

Wanneer Brussel geschreven wordt, is De Moeial nooit ver weg.

pagina 11

De Kultuurkrant van Dienst Cultuur.

pagina 12

Uw BSG-agenda meet Campus.

INHOUD

Editoriaal

Ten eerste: Het is schandelijk dat ik - als student slechts (relatief) kort verbonden - aan de Vrije Universiteit Brussel het hiernavolgende moet neerpennen om mijn gemoedstoestand te herstellen. Ik had laatst een gesprek met een professor die reeds jaren aan deze universiteit verbonden is een gesprek over de algemene van zaken aan deze universiteit. U begrijpt wellicht dat ik vaag blijf, en dit is in het belang van de contactpersoon. Deze professor vroeg mij expliciet - hij/zij verklaarde mij de zaak zelfs met voorbeelden, met namen - om hetgeen daar besproken werd NIET te publiceren. Enerzijds overtreed ik deze afspraak, anderzijds komt hij/zij niet in het krijgsgewoel terecht. Uit zijn woorden kon ik opmaken dat de sfeer hier op de VUB niet van die aard is dat men ongezouten zijn mening kan verkondigen. Laat staan ervoor uitkomen dat het sowieso de mening van iemand is. Uit angst voor eventuele represailles van machtiger collega's, administraties die moeilijk beginnen doen, en zelfs bedreigingen ten persoonlijke titel, is het personeel zo krampachtig verstrikt in haast onnaams aandoende spionageroman dat men weigert zijn/haar naam te zetten onder hetgeen men mij - persoonlijk - vertelde. Hiermee wordt dan ook dadelijk de toon gezet in deze onverkijkelijke affaire. De terreur (en ja, dit woord is bewust gekozen) die hier heerst is erger dan die tijdens de Franse Revolutie. 'Weet dan beste lezer dat wij er nog zijn om onze mening, zonder angsten, te ventileren en dat wij op zoek zijn naar jou, onze toekomstige journalist die nog dieper graaft, zodat jij het kan laten vertellen'.

De Mocial vanaf heden en er reeds vijftien jaar in bedreven: Vrijheid van denken en spreken, ook aan deze unie!

Ten tweede: Onlangs had ik een gesprek met een personeelslid. Hij vertelde me dat er dingen niet pluis waren op zijn dienst. Wat er juist niet pluis was mag ik u niet vertellen, beste lezer, aangezien dit personeelslid vreesde om zijn job. Dit personeelslid haalde de hierboven aangehaalde argumenten aan om toch maar niet zijn naam in deze krant te moeten zien verschijnen. Hij/zij belde me zelfs thuis op om te vragen niet te publiceren wat hij/zij me verteld had. Triestig, het woord dat hier op zijn plaats is.

Ten derde: Nog niet zo erg lang geleden kwam het nationalistische karakter van onze Vlaamse regering nog maar eens in zijn meest vuile goorheid tot uiting in een nieuwe omzendbrief aan haar administraties in de facilitieitengemeenten. Vanaf heden zullen alle franstaligen in deze gemeenten telkenmale ze corresponderen met hun gemeentelijke administratie een bijkomende vraag moeten indienen om deze correspondentie in het Frans te kunnen voeren. Hier moet ik nu

van kotsen, zie. Het toeval wil dat wij heden ten dage nog steeds opgezadeld zitten met de gevolgen van de Joegoslavische kwestie. Wat niemand meer weet natuurlijk is hoe het daar ooit zover is kunnen komen. Laat ik het even cras stellen: Door bovenstaande acties. De Vlaamse regering heeft blijkbaar goed gekeken naar haar voorbeeld. Eén jaar voor de hel ginds losbrak was ik er nog op bezoek. De spanning was reeds te voelen en nieuwsgierig als ik was ging ik op onderzoek uit. Ik ontdekte dat het juist door dit soort wetten was dat men erin slaagde zelfs de meer gematigde groepen van de bevolking tegen elkaar op te hitsen. Om zijn pensioen te krijgen moest men er bijvoorbeeld een formulier invullen en indienen bij zijn gemeente. Dit in de taal die deze gemeenteadministratie hanteerde. Wilde men dit anders dan moest men eerst een schriftelijke vraag indienen om dit in zijn eigen taal te kunnen doen. Natuurlijk was dit niet evident voor de pensioentrekkenden. Zij hebben reeds een bepaalde leeftijd bereikt waardoor zij niet meer zo communicatievaardig zijn. Het logische gevolg hiervan was dat zij hun pensioen niet meer ontvingen aangezien zij niet op tijd klaar waren met hun postwisseling met de gemeenten. Persoonlijk hoop ik dat de Vlaamse regering wordt teruggefloten door haar federale baas, doch tevens zou ik hier een oproep willen doen aan iedereen op deze universiteit om binnen de grenzen van eigen kunnen mensen warm te maken druk uit te oefenen op de Vlaamse regering om deze nutteloze pesterijen te trekken. Ik ben ervan overtuigd dat deze mensen te vinden zijn op de VUB. Actie alsjeblief! Dat doet me er trouwens aan denken: We mochten ons afgelopen week weder verheugen over een nieuw bezoekje van het NSV (Nationalistische Studentenvereniging). Gelukkig vonden we (nipt) genoeg studenten om dit schorriemorrie van onze geliefde campus te verwijderen. Overigens mochten we ons dit jaar verheugen over de deelname van een lid van het personeel aan de traditionele charivarie. Meer nieuws hierover in de volgende Mocial.

Ten vierde wil ik er u nog even op wijzen dat er aan de ULB (Université Libre de Bruxelles, onze moederuniversiteit) een hongerstaking doorgaat en dit om te protesteren tegen de ongelijke behandeling van de buitenlandse studenten. Sommige studenten (volgens sommige bronnen juist die studenten afkomstig uit de armere gebieden van deze wereld) moeten tot 134.000 Bf. betalen om te kunnen studeren aan deze universiteit - ik hoop dat ik de beheerders van deze universiteit niet op ideeën breng - om zo een soort onrechtstreekse schifting te ondergaan. Het schijnt dat men naar aanleiding van zulk een zaak nu in hongerstaking is gegaan. Ik zou zeggen: ga er eens een kijkje nemen en blijf wakzaam op deze universiteit.

Frank Van Dessel

(vervolg van pagina 1)

een tas koffie (eigenlijk luxeproducten, in de basisvoorzieningen-logica), moet men daarvoor maar de marktprijzen (?) betalen. Indien we tenslotte het "Meerjarenplan S.S.S. - 1995-2000" van 28 september 1995 erbij halen, kan men op blz. 6 bij puntje V. Restaurant hetvolgende lezen:

- Aanbieden van maaltijdvoorzieningen die voldoen aan een hoge kwaliteitsstandaard, aan sociaal economisch verantwoord prijzen.

Over de verhoogde kwaliteitsstandaard 2 jaar later, verwijzen we graag naar onze goede vrienden van De Krant, die daarover een grondig wetenschappelijk onderzoek gevoerd hebben en de resultaten ervan in Nr 3, Jaargang 5, blz. 5, gepubliceerd hebben. En ja, daar zijn ze wéér, "sociaal economisch verantwoorde prijzen", termen die natuurlijk zoals reeds gezegd niet aan duidelijkheid tekort schieten.

- Resultaten van profit sector aanwenden ten voordele van de sociale voorzieningen in het restaurant.

Aan dit puntje werd dit jaar, door de twee bezemvrienden Ricske en Rafke, zeer zeker voldaan. De negatieve resultaten van profit sector werden ten volle aangewend ten voordele (of zou "ten nadele" beter gepast zijn?) van de prijsverhogingen in het cafetaria.

- Cafeteria's:

- aanbieden van een zo ruim mogelijk assortiment van koude en warme snacks aan sociaal aanvaardbare prijzen.

Allez, tournée générale, nog maar eens een dik vraagteken bij de woorden "sociaal aanvaardbare prijzen".

Over de stand van zaken in het cultuurkoffie moeten we toch ook de wenkbrouwen fronsen. Lezen we niet in de beginselverklaring van dit etablissement dat er dranken en snacks aangeboden worden tegen prijzen die het midden houden tussen cafetaria-prijzen en de plaatselijke

teruglopend aantal bezoekers, maar dankzij de jaarlijkse prijsaanpassingen (al dan niet vermomd als 'af rondingen naar boven'), mooie jaarrekeningen voorleggen (uitbatingsverhouding = omzet gedeeld door aankoop produkten bedraagt in '96 1.95, de hoogste waarde ooit in de KK-geschiedenis van de laatste 10 jaar - cfr. jaarverslagen en -rekeningen '96). De realiteit blijft dat het KK nog steeds met een consumententekort kampt, voor '97 wordt een tekort van 1.250.000 BEF aan inkomsten verwacht. En toch, raar maar waar, wordt er voor '97 nog steeds een zuivere winst van 1.102.000 BEF verwacht. Trouwens de begrotingen '96, '97 en '98 voor het KK werden zodanig opgesteld dat er resp. 1.600.000 BEF, 1.478.000 BEF en 1.084.202 BEF winst zou zijn. Maar ja, genoeg gecijferd, feit blijft dat het consumerend publiek steeds een selectere groep begint te worden, en dit dankzij de sociaal verantwoorde prijsstijgingen, de memorabele culturele activiteiten en het vroegtijdig sluitingsuur. Over dit laatste nog een klein weetje: begin jaren '90 bleef het KK open tot 3, 4 uur 's ochtends ook al waren er slechts 2 man en een paardekop aanwezig; dit in schril contrast met de huidige gang van zaken waarbij het regelmatig gebeurt dat om 12, 1 uur 20 man buitengekeken wordt.

Besluit

Bijzonder treurig is de manier waarop telkens de prijsstijgingen (opmerkelijk is trouwens dat men in de officiële documenten steeds over prijsaanpassingen spreekt, alsof een mogelijke daling van prijzen ook aan de orde zou zijn) aan de klanten verkocht worden. Eufemismen zijn schering en inslag in de vele verantwoordingen van de beleidsmensen. Maar indien we de moeite nemen om dit van dichterbij te bekijken, kunnen we onder dit eufemistisch tapijt, het algemeen aanwezig wanbeleid ontdekken dat de

24/4/1997 over de financiering van de onder-tussen beruchte tweede fase van de Triomflaan. Ter herinnering: de VUB - die zich de laatste tijd blijkbaar vooral wil profileren als projectontwikkelaar - plant naast de blok studentenkamers op Schooflaan de aanbouw van nieuwe studentenkamers. Op zich een lovenswaardig initiatief, ware het niet dat deze kamers niet aan 'studentvriendelijke' tarieven verhuurd worden, maar aan tarieven die voor een kamer rond de 10.000 Bf schommelen. Voor de studenten heeft dit een dubbel ongunstig gevolg. Enerzijds zouden die kamers evengoed onder de bestaande voorwaarden van dienst huisvesting verhuurd kunnen worden, anderzijds zal dit waarschijnlijk een opwaartse druk op de huur in de privé met zich mee brengen. Daarenboven kunnen we ook enige vraagtekens plaatsen naast het beoogde doel van deze ganse onderneming, namelijk veel geld voor de sociale sector opleveren. Als de berekeningen en de projecties naar de toekomst kloppen moeten er weldra fortuinen in de kassen van de SSS stromen. Maar men kan zich toch wel afvragen - zoals een snuggere studenten-vertegenwoordiger opmerkte - "of het wel realistisch is uit te gaan van een berekening van de huurkosten tegen een bezetting van 100% (12 maanden per jaar)?".

Andere studentenvertegenwoordigers vroegen zich dan weer af of het misschien niet dringender was om het bestaande patrimonium (campus oefenplein en nieuwlanaan), dat in een erbarmelijke staat verkeert, te renoveren. Al deze vragen werden door de voorzitter en de top van de administratie (coördinator sociale sector Jan Marcelis en de algemeen administratief directeur Raf Vandebussche) van tafel geveegd. De financiering van het project werd uiteindelijk goedgekeurd met twee stemmen voor (voorzitter en ondervoorzitter SoR) en maar liefst 8 onthoudingen. Blijkbaar werd dit voorstel absoluut niet door de meestal gedweeë sociale raad gemaakt. Maar die steun van de studenten was eigenlijk nogal overbodig want Dhr. Vandebussche herinnerde iedereen eraan dat "er eigenlijk al een goedkeuring was over het commercieel project. Continuïteit in het beleid is belangrijk!" De stem van de student, hoe zwak ze de laatste tijd ook mag klinken, wordt de laatste tijd percies minder en minder geapprecieerd, want ook Jo De Ro, die de stem is van de VUB-top in de sociale raad, meldde tijdens een vorige SoR vergadering dat de invloed van de studenten op het VUB beleid veel te groot is geworden. Beslissingen moeten in het vervolg maar zonder morren en liefst zonder tevel vragen te stellen gestemd worden.

Tenslotte bleek het bekomen van informatie opdat dit artikel tot stand zou kunnen komen zéér moeilijk, en dit terwijl in het fameuze meerjarenplan SSS 1995-2000, onder de rubriek A. Welk Beleid?, I. Intern, pt. 4 letterlijk staat dat *De Diensten aangeboden door de Sociale Sector Studenten tevens een actieve politiek van openheid naar de studentengemeenschap toe voeren en in overleg met de SoR alle initiatieven nemen om de toegang tot de Sociale Sector Studenten zo gemakkelijk mogelijk te maken voor alle gebruikers, in het bijzonder voor de studenten. Diensten van de SSS verbinden er zich toe om op een studentvriendelijke, niet-bureaucratische manier te werken.* Het zou dan toch eindelijk eens tijd mogen worden dat ze zulk een mooie doelstelling na 2 jaar tot uitvoering zouden brengen.

Kaiser Sose en Seraffijntje

horeca. Moeten we onder 'plaatselijke horeca' eerder luxetavernen dan kaffee 'Bij Ludo' achter de hoek verstaan? Jammaar, horen we al mopperen, er wordt hier toch gratis vanalles cultureels georganiseerd, en dat kost centen. Het Cultuurkoffie is inderdaad op onze mooie campus een ware cultuurtempel. Maar ze krijgen daar ook wel subsidies voor; zo is het KK onder andere een officieel erkend en gesubsidieerd jeugdhuis, nl. sinds '96 jaarlijks 410.000 BEF en vanaf '98 wordt er nog eens 100.000 BEF bovenop geschep (totaal: 510.000 BEF). Indien U een jeugdhuis kent waar de drankjes en hapjes nog duurder zijn dan in ons eigenste KK, laat het ons weten! Verder krijgt Dienst Cultuur, vanwaar het KK beheerd wordt, sinds '96 jaarlijks 820.000 BEF en vanaf '98 1.020.000 BEF, onder de noemer "Toelage Nederlandse cultuur". In elk geval kan het KK, ondanks een

laatste jaren gevoerd wordt op onze kleine universiteit. De toekomst ziet er niet bepaald rooskleurig uit, als men weet dat de jonge beleidsmensen van nu de oudere beleidsmensen van morgen zullen worden. Noteren we tevens dat al deze maatregelen door de overgrote meerderheid van de studentenvertegenwoordigers zonder protest goedgekeurd en zelfs actief gesteund werden. Dit is echter niet zo vreemd als het op het eerste gezicht klinkt, aangezien deze mensen zich in de eerste plaats zien als beheerders van de sociale sector - in samenspraak met de coördinator, Jan Marcelis - eerder dan de verdedigers van de studentenbelangen. Natuurlijk is deze gang van zaken niet beperkt tot de prijsverhogingen in KK en resto. Een trieste en treffende illustratie van de de wijze waarop aan deze universiteit beslissingen genomen worden, zijn de besprekingen op de Sociale Raad van

A gifted man who isn't interested in money is very hard to tame (A. Cooke).

Wil jij jezelf ook zekerder voelen ?

WORKSHOP ZELFVERDEDIGING EN WEERBAARHEID (VOOR VROUWEN)

NU SLECHTS 200 F.
(vooraf betalen bij sjeer)

WOENSDAG 26 NOVEMBER 1997
VAN 17 TOT 20 U
JUDOZAAL (HILOK Gebouw)
VUB-CAMPUS Triomflaan, toegang 8
1050 Brussel

A bas l'état

Met het wetsontwerp betreffende de criminele organisaties is er niets nieuws aan de horizon te bespeuren. Het kadert binnen tendenzen die in het Europa van Schengen en Europol al langer aan de gang zijn.

Men wil steeds meer inlichtingen over de bevolking opslaan, en als het even kan ook nog uitgebreide bevoegdheden om met die inlichtingen iets aan te vangen. Zo is 'Europol' een Europese organisatie die inlichtingen verzamelt en het uitwisselen ervan tussen de lidstaten moet vergemakkelijken. Net zoals het wetsontwerp betreffende artikel 342, is Europol zonder voorafgaandelijk debat tot stand gekomen, en dit via een duister besluitvormingsproces en zonder democratische controle. De burgers, en zelfs de parlementen, weten niet precies wat er wordt opgeslagen en over wie.

Politie en rijkswacht zullen eveneens trachten zoveel mogelijk inlichtingen te verzamelen om criminele organisaties op het spoor te komen, of althans wat zij daar allemaal menen onder te verstaan (volgens de staatsveiligheid is zelfs GAIA een subversieve organisatie).

Sceptici zullen nu zeggen dat het wel niet zo'n vaart zal lopen. Met het gebrek aan controle op de rijkswacht en de lessen uit het verleden echter indachtig, valt dit te betwijfelen. Zo heeft de militaire veiligheidsdienst altijd ontkend dat er relatief grootschalig telefoons werden afgetapt, totdat er vorig jaar in De Morgen werd bekend gemaakt dat zij wel degelijk over een afluistercentrum beschikken. Hetzelfde met de verkeerscamera's in het Brussels; opgesteld met het oog op de verkeersveiligheid, en toch werden zij reeds gebruikt om vreedzame betogers te filmen (hou dus de lijst van camera's verschenen in DM jrg. 15, nr. 1 goed bij u, red.).

We kunnen dus maar beter van het "worst case" scenario uitgaan en artikel 342 afwijzen, of op zijn minst het maatschappelijk debat erover op gang brengen. Een Europese lidstaat waar er reeds een gelijkaardige wetgeving bestaat is Groot-Brittannië. En daar zien we dat dit soort wetgeving inderdaad gebruikt wordt om maatschappijkritische groepen aan te pakken. Een voorbeeld hiervan is de zaak van de 'Gandalf Six', wat staat voor Green Anarchist AND Animal Liberation Front. In concreto gaat het om de uitgever van het Green Anarchist magazine en de persofficier van het ALF. Green Anarchist drukt verslagen af van radicale acties, en de persofficier van het ALF speelt persverklaringen door aan de reguliere pers. Beiden worden er van beschuldigd dat zij mensen zouden aanzetten tot het plegen van misdrijven, en dat zij de intentie hebben om een criminele organisatie te vormen.

Zover zijn we nog niet in België met het vervolgen van maatschappijkritische groepen/individuen. Doch, er worden wel al inlichtingen ingezameld, en artikel 342 wil de deur een beetje verder openzetten om met die inlichtingen ook iets te doen.

Daarom, beste mensen, 1984 ligt niet voor ons, maar reeds dertien jaar achter ons, en aan de huidige technologische mogelijkheden daartoe kon Orwell nog een puntje zuigen.

Ik zeg maar zo: *à bas l'état.*

Hiermee tot criminele organisatie uitgeroepen zijnde groet ik u,

Emmanuel Goldstein

Lezersbrief België één jaar later: Van Witte Mars naar Rijkswachtstaat

Deze maand precies één jaar geleden stond België op zijn kop tijdens de fameuze spaghettiweek en de Witte Mars.

Kindermoorden door hoge, rijke heren. Onderzoek gesaboteerd. Onderzoeksrechter Connerotte afgezet. Dit is het begin van een harde volksstrijd!

In Antwerpen begint de scholierenstrijd. Elke dag staan duizenden mensen op straat. Scholieren komen samen met de arbeiders elke dag naar de trappen van het gerechtshuisgebouw.

Maar naarmate het protest toeneemt, stijgt ook het politiegeweld. De flikken zorgen ervoor dat de betogingen stoppen en dat operatie doofpot wordt verdergezet. In Antwerpen worden 330 scholieren brutaal opgepakt, in Mechelen 140. Ook de arbeiders komen in actie: Volkswagen, Ferblatil, Cockerill-Sambre en nog vele anderen komen op straat. Ze vormen samen met de scholieren een eengemaakte beweging.

In Limburg komen donderdag 17 oktober 10.000 mensen de straat op. Op de grote kruispunten wordt het verkeer lam gelegd.

België heeft. Het is een volksbeweging waarin jarenlang opgekropte woede tot uiting komt. Dehaene en Tobback verklaarden dat ze nooit tevoren zoveel schrik hadden.

Loubna Benaissa is niet meer. In alle volkswijken hangt haar fotootje voor de ramen. De politie nam haar verdwijning nooit ernstig. In de eerste 24 u na de verdwijning, de meest cruciale uren, werd niets gedaan. Vervolgens verrichtte men toch een huiszoeking ... bij de familie Benaissa zelf: «Is Loubna niet uitgehuwelijkt?», wat een racisme!

Toen Anthonyke Declerck, zoon van de miljardenfraudeur Jan Declerck, werd ontvoerd, werden integendeel alle middelen ingezet. De jongen werd binnen de 48 u teruggevonden. «Dat is klassenjustitie», zo schrijven honderden jongeren op

hun zelfgemaakte plakkaat. De eenheid tussen Belgen en Migranten, tegen de klassenjustitie, versterkt de beweging.

Ook de hogeschool- en universiteitsstudenten laten van zich horen. In Gent organiseren de studenten een betoging van 25.000 man (de grootste van de laatste 10 jaar!).

En dan is er 20 oktober, De Witte Mars: 300.000 mensen komen op straat. Uit alle hoeken van het land zijn ze gekomen om rechtvaardigheid te eisen.

Vandaag zijn we 1 jaar later ... onze revolutie was terecht maar onze boodschap werd niet begrepen:

- Wij kwamen op straat voor de waarheid: onderzoek tot op het bot, namen noemen!, en wat gaf de regering ons: sabotage van het onderzoek naar de kinderprostitutienetwerken en hun beschermers.

- Wij kwamen op straat voor gerechtigheid: sancties tegen hen die de kinderen lieten sterven, en wat gaf de regering ons: de rijkswacht is niet gestraft maar versterkt.

- Wij kwamen op straat voor meer democratie, meer vrijheid voor het volk om voor zijn rechten op te komen, en wat gaf de regering ons: een fascistische wet (artikel 342) die van al wie protesteert een «crimineel» maakt.

- Wij kwamen op straat voor een toekomst voor onze kinderen, en wat gaf de regering ons: meer sluitingen en afkankingen, een nachtmerrie voor onze kinderen.

Maar het volk laat niet met zich spotten.

Wij zullen opnieuw in opstand komen. Meer dan ooit: Stop operatie doofpot!

Onderteken nu alvast de oproep tegen artikel 342 en de petitie voor de toekomst van onze kinderen. (Riet Vandepuute, MLB)

CARTOONIST MOEIAL DUIKT WEER OP...

Oproep tegen art. 342

De zogenaamde 'Wet ter bestrijding van de criminele organisaties' kan toegepast worden om actievoerende arbeiders, syndicalisten en progressieven als misdadigers te behandelen. Hij zal op de eerste plaats gebruikt worden tegen communistische binnenlandse of buitenlandse organisaties en hun sympathisanten. Hij brengt het verenigingsrecht in gevaar. Hij betekent een breuk met het klassieke strafrecht. Men kan gestraft worden zonder enig misdrijf te hebben gepleegd en zonder lid te zijn van de organisatie. De organisatie moet niet tot de daad zijn overgegaan. De intentie om een misdrijf te plegen volstaat om vervolgd te worden. De wet levert de rijkswacht een vrijbrief om onderzoek te verrichten naar personen die niet de minste inbreuk hebben gepleegd maar die dat in de toekomst «zouden kunnen doen». Het probleem is niet dat men geen wet op georganiseerde criminaliteit heeft. Het huidige strafrecht biedt hiertoe voldoende middelen. De afschaffing van het bankgeheim en de instelling van een vermogenskadaster is efficiënter en veel democratischer dan deze wet.

Ik eis dat het parlement deze gevaarlijke en ondemocratische wet verwerpt.

Naam :
Straat :
Postnummer : Gemeente :
Beroep : Telefoon :
Handtekening (en) :

Terugsturen naar : «Oproep tegen artikel 342», Haachtse steenweg 276, 1030 Brussel. Tel : 02/215.26.26

Hilok-kring zou, wat zij noemen, een vergissingetje, willen rechtzetten.

Graag zouden wij, de HILOK-kring een misverstand willen oplossen met de andere medestudenten van de campus VUB.

Vorig academiejaar werd er in de laatste editie van het HILOK-krantje 'Knokkels & Mussels' op de laatste pagina een welbepaalde tekst opgenomen waar nogal wat reacties op kwamen. Het was echter helemaal niet de bedoeling om een provocerende tekst naar de multiraciale gemeenschap van de VUB te publiceren. Op het eerste moment toen wij de tekst lazen vonden wij het een grappige tekst, maar in tweede instantie zagen wij ook in dat er een diepere betekenis achter de tekst zat. We hebben onze fout zo spoedig mogelijk proberen te herstellen door alle publicaties terug te trekken en van de beruchte pagina een zwarte bladzijde te maken. Nogmaals onze verontschuldiging, en sorry voor het spijtige voorval.

Senior 97-98, Joeri

Lezers die brieven

De verantwoordelijkheid over de inhoud van de epistels die onze redactie bereiken ligt buiten de laatstgenoemde. Vermits censuur niet past in de 'Vrije Geest' zullen wij alleen dusdanig optreden tegen wat niet past in de 'Vrije Geest'. Wij geven onszelf ook het voorrecht om wat al te langdradig is, kortdradig te maken (en dit uit economische noodzaak)

Ons adres: De Moeial, Gebouw Y (VUB), Pleinlaan 2, 1050 Brussel.

EEN ONDESKUNDIGE LEZING VAN DE 11 THESISSEN OVER FEUERBACH

Een nieuw perspectief voor het marxisme en het socialisme?
of
Het Eerste Nomadistisch Manifest

De Eerste Stelling Van Feuerbach

1. HET VOORNAAMSTE GEBREK VAN ALLE MATERIALISMEN TOT NU TOE (DAT VAN FEUERBACH INBEGREPEN) IS DAT HET VORWERP, DE WERKELIJKHEID, ZINTUIGLIJKHEID, ALLEEN IN DE VORM VAN HET OBJECT OF VAN DE AANSCHOUWING GEVAT WORDT; MAAR NIET ALS ZINTUIGLIJK-MENSELIJKE HANDELEN, PRAXIS, NIET SUBJECTIEF, VANDAAR DAT HET HANDELINGSASPECT IN TEGENSTELLING TOT HET MATERIALISME ABSTRACT DOOR HET IDEALISME - DAT NATUURLIJK HET WERKELIJK, ZINTUIGLIJK HANDELEN ALS DUSDANIG NIET KENT - ONTWIKKELD IS. FEUERBACH WIL ZINTUIGLIJKE - VAN DE GEDACHTENOBJECTEN WERKELIJK ONDERSCHIEDEN OBJECTEN - MAAR HIJ VAT HET MENSELIJK HANDELEN ZELF NIET ALS VOORWERPELIJK HANDELEN. HIJ BESCHOUWT DAAROM IN DAS WESEN DES CHRISTENTUMS SLECHTS HET THEORETISCH GEDRAG ALS HET ENIG WAARLIJK MENSELIJKE, TERWIL DE PRAXIS SLECHTS IN HAAR SMERIG-JOODSE VERSCHIJNINGSVORM OPGEVAT EN VASTGELEGD WORDT, HIJ BEGRIJPT DAAROM NIET DE BETEKENIS VAN HET 'REVOLUTIONAIR'; VAN HET 'PRAKTISCH-KRITISCHE' HANDELEN.

Marx voert in de eerste zin twee materialismen in : alle voorgaande die gebrekkelijk zijn en de zijne of de door hem te ontwikkelen. De eerste zijn verkeerd niet omdat ze het object, het voorwerp (Marx gebruikt in de stellingen nergens het kantaanse woord Ding) objectief beschouwt - i.e. het voorwerp als hebbend een essentie los van de waarnemer zoals in het theoretische denken dat op de Rede is gebaseerd en niet op een contact, op een zintuiglijke interactie tussen subject en object. Maar omdat ze het object SLECHTS in die vorm beschouwt. Zij ontkent een andere vorm : de subjectieve. Daar waar het object verschijnt als produkt van menselijk-zintuiglijke handelen. Beide beschouwingen moeten dus gelijktijdig en als één geheel gebeuren, dus in geïntegreerde vorm. Theorie en praxis worden hier niet tegenover elkaar gesteld (dat had Kant reeds gedaan, dacht ik) maar theorie versus GEÏNTEGREERDE THEORIE EN PRAXIS. Niet subject versus object maar object versus subject/object. Niet dier versus mens maar dier versus mens/dier. Deze laatste zin schrijf ik met twijfel neer : ze impliceert dat het dier pure theorie produceert, wat correct is als we aanvaarden dat het dier geen onderscheid tussen zintuiglijkheid en redelijkheid kent, wat ik aanvaard.

Vandaar dat de mens on-middel-lijk als paradoxaal dialectisch wezen verschijnt. Als een wezen dat 'weet' (redelijk) én 'niet weet' (zintuiglijk). Het betreft de opheffing van de scheiding tussen handeling en denken, het ophouden van de werkelijkheid, het object als (christianistisch) gestolde en permanente entiteit op te vatten maar wel als gebeurtenis te begrijpen. Wat dat impliceert overstijgt mijn bevattingsvermogen, brengt me cognitief in de war. Dit is een eerste punt waar ik de nood aan hulp ervaar. Bvb. is de integratie van het denken in het handelen, in een handelingsstroom van onze lijfelijkheid te verzoenen met de marxistische arbeidsconceptie dat het imaginair model aan het arbeidsgerelieerde produkt voorafgaat (verschil tussen 'bij en architect' in Het Kapitaal)? Mijns inziens wel. De westerse scheiding tussen denken en handelen impliceert dat als een mens denkt hij NIET handelt. Dat denken en handelen een temporele sequentie vertonen. Dat geldt bvb. ook voor de ganse geschiedenis van de zgn. wetenschappelijke psychologie en men kan zeggen dat ze het axioma is van de actuele zgn. cognitieve psychologie.

Men kan namelijk wel denken en handelen tegelijk, we doen dat voortdurend. Het lichaam handelt en denkt altijd, maar er zijn zeker sommige gedachten die we niet herinneren. We herinneren ons hoogstens onze gedachten als we zelf-reflexief bezig zijn, met andere woorden als we op ons bewustzijn letten wat effectief veel handelingen doet stilvallen (wat ik op andere plaatsen aanduid als 'tweede-orde zelf-observatie'). Maar de paradoxaliteit betreft dus het feit dat men zich niet bewust kan zijn van zijn onbewust-zijn. Men kan het onkenbare niet kennen. Dit is een fenomeen dat moderne schrijvende kunstenaars in wezen beter en begrepen hebben dan moderne filosofen en wetenschappers : heel wat schrijvers hebben immers via drugs geprobeerd hun bewustzijn te verruimen en toegang te krijgen tot het on-weet-bare en on-ken-bare zoals mystici doen. Wie daar het meest mee geworsteld heeft, onder geleden heeft en uiteindelijk zich te pletter gezopen heeft tot aan zijn dood door levercirrhose in 1935 is de Portugese filosofische dichter Fernando Pessoa. Beroemd is die thematiek in zijn gedicht 'De Maaiersvrouw' met de strofe:

O, u te kunnen zijn en toch mezelf!
Te leven in uw blij niet-weten
En dat te weten! O hemelgewelf!
O velden! O lied! ...

Met Pessoa (onbekend voor 1950 - hij heeft zelf zeer gefragmenteerd gepubliceerd en dan vooral als literair criticus en als nationaal-revolutionair - nu alom erkend als

een der meest geniale Europese schrijvers aller tijden) is een betere connectie tussen 'psychoanalyse' en het marxisme mogelijk dan tussen Marx en Freud (die uiteindelijk maar een uiterst reactionaire en flauwe psychoanalyse heeft geproduceerd). De mij kennende lezer weet dat zoals men Marx niet kan begrijpen zonder Hegel te begrijpen, men mij niet kan lezen zonder weet te hebben van de Pessoaanse tragedie.

Deze eeuwige paradox tussen het zintuiglijke en het redelijke is het Leitmotiv van elke Westerse filosofie, die telkens weer onvruchtbaar blijkt te zijn en op haar klassiek-Griekse oorsprong tracht terug te vallen, nl. dat het zintuiglijke niet te vertrouwen is en dus geen kennis kan opleveren. Dat kan alleen de Logos, de Rede, Terugvallen op de slechte start van de klassieke Griekse filosofie dus.

De werkelijkheid van de door Marx voorgestelde opheffing van de scheiding tussen zintuiglijkheid en redelijkheid wordt bevestigd door het moderne breinonderzoek dat echter in middle-of-the-road psychologie-tekstboeken nog niet doorgedrongen is. Namelijk dat men de activiteit van het zenuwstelsel niet kan voorstellen als een temporeel proces waarbij het brein informatie van de zintuigen verwerkt. Er zijn tijdens het 'zuivere' waarnemen meer neuronale verbindingen vanuit de hersenen naar de zintuigen actief dan in de omgekeerde richting. Terwijl wij het nog steeds vanzelfsprekend vinden dat we eerst zien en daarna het geziene 'centraal' verwerken om daarna een actie in de buitenwereld te ondernemen.

In de 2de zin van de 1ste Stelling geeft Marx aan dat het verschil tussen materialisme en idealisme erin bestaat dat het idealisme het concrete handelen van concrete mensen niet kent. Zij kent slechts realiteit toe aan abstracties, door mens rationeel bedachte concepten. Dit is iets anders dan de (althans in mijn tijd) op onze scholen geleerde gegeven dat bij de idealist Hegel het denken het zijn bepaalt en bij de materialist Marx het zijn het denken.

De derde zin geeft aan dat Feuerbach's onderscheid tussen zintuiglijke objecten en denkobjecten (dat hem tot materialist maakt) steriel is omdat Feuerbach het menselijk handelen niet als een handeling verbonden met concrete voorwerpen beschouwt ('gegenständliche Tätigkeit' is in de SUN-uitgave als 'objectieve activiteit' vertaald, wat voor de doorsnee niet-filosofisch gevormde die het onderscheid subjectief-objectief in zijn populaire betekenis begrijpt, misleidend, ja zelfs onbegrijpbaar is. Daaruit volgde de vierde zin. Feuerbach kan slechts oog hebben voor 'theoretisch' handelen, i.e. de Griekse 'theoria', de contemplatieve aanschouwing waarin het zintuiglijke geabstracteerd is door de Rede. Wat Marx met 'smurig-joodse verschijningsvorm' bedoelt vol ik aan maar kan ik niet formuleren.

Besluit van de 1ste stelling (laatste zin): Feuerbach kan het begrip 'revolutionair handelen' niet begrijpen. Revolutionair handelen definieert Marx als 'praktisch-kritisch' handelen. M.a.w. het handelen op voorwerpen waarbij tijdens die handeling de werkelijkheid tegelijk wordt aanvaard én in vraag gesteld. Tegelijk. Dat is duidelijk iets anders dan 'bolsjevistische cellen' oprichten of de macht uit de loop van het geweer laten komen. Kritische handelingen ('kritisch': nog zo'n woord dat voor de niet-filosof niet begrijpbaar is en door hem alleen geassocieerd kan worden met zoets als 'kritiek uitoefenen op') zijn dus in de eerste plaats handelingen waarin men de werkelijkheid aanvaardt (anders is er volslagen onmogelijkheid tot handelen) maar toch ook niet aanvaardt. Ik verbind dit aan wat ik van mijn andere leermeester, de Chileense bioloog Humberto Maturana, heb geleerd, nl. dat mensen potentieel altijd a-sociaal zijn: ze kunnen altijd hun relatie met de wereld die ze gestabiliseerd hebben, in vraag stellen (en de geschiedenis heeft bewezen dat velen dat met de dood wilden bekopen; maar dat betekent niet dat martelaarschap, zelfopoffering en doodsvrachting de ultieme vorm van socialistisch-revolutionair handelen zou zijn; het zijn veeleer de ultieme vorm van fascistisch-revolutionair handelen). Verder verbind ik het praktisch-kritisch handelen met Maturana's radicale uitgangspunt dat cognitie ('kennis' niet bedoeld is om de wereld weer te geven zoals ze is ('representatie')). Er stelt zich dus geen probleem van de waarheid van onze kennis. Cognitie is een handeling die een integraal onderdeel is van onze handelingsstroom ('drift' bij Maturana). Taal verwijst niet naar een werkelijkheid buiten ons maar is een consensuele coördinatie van onze interpersoonlijke interacties. Maturana kan best de Stellingen over Feuerbach gelezen hebben. Op het moment dat hij tot deze inzichten kwam was hij een niet te elikkeren soort marxist. 'We verstaan niets van wat hij zegt maar hij is OK', melden de Chileense KP'ers in 1987 aan VUB-professor Albert Cardon, toen voorzitter van het Belgisch Chili-comitee. Ik heb in dat jaar Humberto Maturana doctor honoris causa aan de VUB gemaakt (met de steun van professor Jean-Pierre Dewaele uiteraard, waarvoor nogmaals dank) en Albert had wantrouwen tegen een Chileen die onder Pinochet in Chili was gebleven. (Hadden de Chileen aan Albert gemeld dat hij reactionair was, dan was hij gewis geen dr. honoris causa geworden. Maturana kon in Chili blijven omdat hij van geen enkele beweging, partij of politieke organisatie lid was en dus niet geregistreerd was op één of andere lijst.) Maar toen Maturana en Varela (die als actieve KP-militant wel onmiddellijk Chili is ontvlucht) hun boek 'Autopoiesis and Cognition' in 1980 publiceerden waarin Maturana voor het eerst het geheel van zijn radicale biologie publiek maakt, kon hij zich niet permitteren naar Marx te verwijzen zonder zijn leven in gevaar te brengen.

Zo heb ik dus een merkwaardige verbinding tot stand gebracht tussen Marx, Pessoa en Maturana. Faut le faire!

De opheffing van de scheiding tussen zintuiglijkheid en redelijkheid laat toe in een nieuwe marxistische antropologie zowel het spreken als het zingen, zowel de arbeid als de roes en het dromen als wezenlijk menselijk te erkennen. (In het universitaire tekstboek *Allgemeine Psychologie* van de DDR wordt de droom alleen behandeld als 'levensbetrachting'.)

In de volgende editie van *De Moeial* zal professor Rosseel de Tweede Stelling over Feuerbach vakkundig en geheel dialectisch onleiden. Vrijzinnigaards en crypto-kaloten, waterhoofden en bureaucratische onderkruipers, pseudo-retorici en konikkers aller landen, vade retro: a new star is born.

A paper without murders and robberies, and rapes and incest, and bestiality and sodomy, and sacrilege, and incendiary letters and forgeries, and executions and duels is said to be devoid of news. (Anon 1784)

Silentium: Raf Devos Spreekt

Op 30 september jongstleden brak de Akademische Openingszitting weer los, onder een zeer ongunstig gesternte. Immers, hoe kan men de tremor beschrijven die zich van uw nedrige verslaggever meester maakte bij het vernemen van het bericht dat Raf Devos, Zuipkegel van de Ostense Ploate, Opperhoofd van het BSG en nu paladijn van Marcellis op de SOR, in naam van de Studenten een speech zou geven? De vergelijking maken met de broeders Verreth in de beruchte "Pak de Poen"-show op de toenmalige BRT of met Jean-luc Debaene in een driedielig maatpak zou zeer gratuit of zelfs ondermaats zijn.

Denk eerder aan een zeepaard in een pot honing of een stierengevecht op een slat koord. Of zoets. Brafl. Kortom, min of meer op het ergste voorbereid, toog ik naar de Aula Roger Van Geen, alwaar een hele schare hoogwaardigheidsbekleders reeds sereen plaatsgenomen had. Het stonk er naar schoonsmeer en cosmetica, en onwillekeurig knipperde ik met de ogen, verblind als ik was door het Licht van zoveel Verstand en Wijsheid. Na wat prealabel geneuzel door een paar onbestemde figuren (later zou ik vernemen dat het zeer belangrijke mensen waren, het kan zijn, maar ik had ze nog nooit gezien), werd ik uit mijn sluimerende verveling opgeschrikt door trompetgeschal, gerommel en flapperende neusvleugels, en zie : de heer Raf Devos, de man van 360 miljoen, betrad waardig de circusring.

Met veel geschraap en geblaas stak hij met de volgende, onsterfelijke woorden van wal, voor wat een hallucinante trip doorheen het denken redeneervermogen van zijn brein zou worden : "Mevrouw de Rector, Mijnheer de Voorzitter van de Raad van Bestuur, Geachte genodigden, Beste studenten", klonk het. "U vertoef hier al een paar dagen aan de Vrije Universiteit Brussel, en ik weet uit ervaring dat men U tot vervelends toe om de oren heeft zitten slaan met het unieke karakter van onze universiteit", wist hij. Volledig voorbijgaand aan het feit dat iemand die hier al een paar dagen vertoef nogal moeilijk met iets tot vervelends toe om de oren kan geslagen worden, laat staan met het unieke karakter van onze universiteit, poneerde hij als een volleerd retoricus onmiddellijk de

kerneide van zijn betoog. "De VUB is uniek !" gilte hij, als om het gekraak van zijn gewrichten te overstemmen. Een echte Geus zou echter geen echte Geus zijn als hij niet onmiddellijk zijn eigen woorden aan een kritisch onderzoek zou onderwerpen, wat Raf dan ook direct deed : "Maar is dit wel zo ?", twijfelde hij luidop. "Het is niet zozeer onze taak als studentenvertegenwoordiger (let op de pluralis majestatis, nvdN) om hier vandaag een PR-functie uit te oefenen. Dat doen anderen beter. Toch menen wij dat wij als kritische studenten (en hier gebruikt de heer Voorzitter een totaál verkeerd persoonlijk voornaamwoord, nvdN) en de methode van het Vrij onderzoek indachtig, het best geplaatst zijn om al dan niet bevestigend op de vraag 'Is de VUB dan zo uniek' te antwoorden. En ja, "ging hij verder in deze merkwuurde redenering. "tot spijt van wie het benijdt : wat wij studenten hier hebben, is elders ondenkbaar of zoete toekomstmuziek. Niet alleen hebben de studenten (nu is het plots niet meer 'wij', nvdN) een effectieve stem in de Raad van Bestuur, doch ook, en misschien vooral, bepalen zij het beleid van de Sociale Sector Studenten via een meerderheid in de Sociale Raad."

Och ja. Natuurlijk hebben 'de studenten' ofte 'wij' een effectieve stem in de Raad van Bestuur. Natuurlijk. Iedereen weet toch dat elke faculteit een vertegenwoordiger naar die zelfvoldane babbelclub mag sturen, en dat zelfs de Voorzitter van de SoR mee mag luisteren en dineren. Maar onder inspraak versta ik 'mee het beleid bepalen', en niet 'mee het beleid uitvoeren', een subtiel verschil dat echter genadeloos vertrapeld werd door een in extase rakende Voorzitter. Welk ander mentaal mechanisme kon immers verantwoordelijk zijn voor de bewering dat de studenten ook het beleid in de SoR bepalen? Een onschuldige dwaling of een gestoord delirium? Het is een publiek geheim dat de SoR samengesteld is uit stromannen van de heer Voorzitter, net zoals kamer en senaat bevolkt worden door laffe ja-knikkers. In die optiek zou het misschien interessanter zijn om de SoR te vervangen door twaalf chimpansees, die ten gepaste tijden een voorpoot

omhoog steken. Zo zou men twee vliegen in één klap kunnen slaan : er zou minder geld aan werkingskosten besteed moeten worden (een kist bananen is ruim voldoende), en men zou onze sympathieke neefjes een gruwelijk einde als proefkonijn in een of ander laboratorium besparen, maar alla, wij wijken af.

Terug naar het spektakel, dat nu pas echt dolkomisch werd. "Inspraak in het beleid impliceert echter ook zin voor verantwoordelijkheid. Ondanks het feit dat dit vandaag een feestelijke zitting is, kunnen we nauwelijks verbulen dat de VUB, om het eufemistisch uit te drukken, het financieel niet te breed heeft. Openvolgende pogingen tot rationalisering van het universitaire landschap ('een universitaire landschap'... dacht ik bij mezelf. Vertoef hij nu in cyberspace, of is dit weer een neologisme?) betekenen immers dat elke frank drie keer omgekeerd moet worden, alvorens hem te spenderen. In het licht daarvan krijgt studentenparticipatie een bijzonder karakter" - Raf bedoelt natuurlijk dat studentenparticipatie een handig schaamlapje is om onpopulaire maatregelen goed te praten, zo van 'jamaar, ge moet nu niet komen reclameren, want de studentenvertegenwoordigers hebben het goedgekeurd"- en gelet op onze verantwoordelijkheden kunnen wij niet blind zijn voor de economische realiteit. Ook hier hebben de VUB-studenten een voorbeeldfunctie." Een aandachtig toehoorder merkte hierbij waarschijnlijk op dat die voorbeeldfunctie bestaat uit het beaat slikken van wat De Zaligmakende Markt dicteert, maar in de aula bleef

het rustig en stil, net als in het bejaardentehuis na het uitdelen van de pilletjes.

En hij oerde verder. "De beste stuurmannen staan hier niet aan wal...U zit waarschijnlijk al op de hoogte zijn van de verhoging van de inschrijvings-gelden. In drie jaar tijd"-oef, éven vreesde ik dat het 'drie jaar plativis' zou worden. "zullen die op het niveau van die van de andere Vlaamse universiteiten gebracht worden. De studenten-vertegenwoordigers hebben slechts ingestemd met een verhoging van het inschrijvingsgeld op de uitdrukkelijke voorwaarde dat de meerinkomsten integraal ten goede zouden komen van (sic) de studenten. Concreet betekent dit dat de bijkomende gelden geïnvesteerd zullen worden in enerzijds doelgerichte sociale maatregelen en anderzijds in een betere ondersteuning op academisch vlak, via de Zelfstudiecentra." Afgezien van de vaststelling dat de heer Voorzitter, als een volleerd Belgisch politicus, fier is op achter de haast gesloten stemafsprakjes, betekent dit concreet enkel dat alle prijzen (restaurant, cafetaria, cultuurkaffee) gestegen zijn. Vermoedelijk zal die algehele prijsverhoging de student -volgens één of ander experimenteel mikro-economisch model- wel integraal ten goede komen, maar ik ken niks van economie, en heb er dus het raden naar.

Even dreigde ik overmand te worden door neerslachtigheid, doch net op dit ogenblik liet de heer Voorzitter een slechts aan ingewijden bekend aspect van zijn veelzijdig karakter naar boven komen : dat van een vrolijke potsenmaker, een olijke clown, de kers op de schuimtaart.

"Een ander voorbeeld van de verantwoordelijkheidszin van de studentenvertegenwoordigers (jawel, nogmaals een woord met maar liefst negen lettergrepen, nvdN) wordt gevormd door de diverse maatregelen die werden genomen om de begroting van de Sociale Sector Studenten te saneren. Zonder te raken aan eminent sociale materies (vermoedelijk bedoelt Raf 'heilige huisjes', maar de precieze betekenis ontgaat me, nvdN), werd het begrotingstekort voor het begrotingsjaar 1997 drastisch verminderd en zal er zelfs een reserve (versta 'overschot', nvdN) worden geboekt voor 1998 en dit via rationalisering van de diverse deelsectoren en een selectief prijsbeleid." Die man hoort thuis in het circus als zingende olifant of moet dringend een talkshow op TV krijgen, want een fenomeen dat een drastische prijsverhoging aan het intellectuele kruim van 'al wat Vlaams, sociaal, Brussels en vrijdenkend' is weet aan te smeren, en dit nog durft voor te stellen als een sociale maatregel, die verdient waarlijk een plaatsje onder de zon. Ook de heer Voorzitter had op dit dolkomische effect gerekend, en handig inspelend op de mentale stompzinnigheid die in de aula welig tierde, waagde hij zich aan een -horros referens- metafoer, die ik nu al legendarisch zou durven noemen. Het zou enerzijds zeer goedkoop van mijnentwege zijn indien ik deze wonderbaarlijke stijfgeur tot op het bot zou ontleden ; ik zou er alle lachers mee op de hand krijgen. Anderzijds zou ik mezelf verliezen in een onontwaaarbaar kluwen van tegenstrijdigheden, grammaticale constructies in de haast onnavolgbare stijl van de weerman van de VTM, gedachtesprongen die voor zijn voor een congres van psycho-analisten en ronduit vernederende verkrachtingen van onze schone taal. Niets van dat alles dus. Sta mij toe om enkel een paar uit hun context gerukte voorbeelden te geven. (Aldus kan de heer Voorzitter een recht op antwoord eisen, en kunnen we in de volgende Moeial nog wat nagenieten).

"Laat ons de afgevaardigde beschouwen als een lifter. Een eerste groep lifters staat altijd aan de zijkant te schreeuwen en te zwaaien om mee te mogen. Maar niemand pikt hen op. Het wordt dan nog een

vicieuze cirkel, aangezien ze nog kwader worden en daardoor nog minder kans hebben om op hun eindbestemming te geraken."

"Ze worden meegenomen, maar laten zich totaal overrompelen door de chauffeurs en durven niet meer nee te zeggen tegen een ritje naar Leuven, terwijl ze eigenlijk in Brussel moeten zijn. Het is duidelijk dat dit de paria's onder de lifters zijn : door hun gedrag wordt het concept 'liften' volledig uitgehold." (deze laatste zin vind ik persoonlijk het leukst, nvdN).

Na de metafoer was zijn kaars ver opgebrand, en net voor het beleefdheidsapplaus de kop ging opsteken, wauwde hij nog "Het is ook altijd goed voor het imago om zich als studentvriendelijke instelling voor te stellen. Er zijn eigenlijk tal van redenen om dit systeem te behouden. Maar de allerbelangrijkste is waarschijnlijk de nuchtere vaststelling dat het werkt!", aldus op geniale wijze zichzelf, zijn soortgenoten, en al hun kuiperijen legitimerend. Vive le Geus, en doe.

Tot slot nog even een citaat ter verlegging uit de Leuvense studententoespraak, die eveneens uit zijn context gehaald is, maar toch veelzeggend blijft :

"Het is tijd dat er een einde komt aan de verregaande concurrentie en bedrijfscultuur aan de universiteiten. Wat de studenten willen, is waar ze volgens de opdrachtsverklaring recht op hebben : kwalitatief onderwijs en goede sociale voorzieningen."

De Nootcracker

Fuck & déconstruit et à déconstruire l'impasse du monde et du langage et de tout ce qui se trouve là-dedans.

FUCK

Bienvenue. Bienvenue sur terre. Désolé. Désolé nous sommes actuellement en rupture de mode d'emploi. Bonne chance.

Wie nu nog durft beweren dat De Moeial ongevoelig is voor een gezonde portie cultuur, verdient kletsen op zijn blote poep. Aanschouw het inmiddels beroemd geworden schilderij van de hand van Pierre Vlerick "coloured version of a black ritual n°7" zonder beschadiging.

ETHIEKKRANT

Vrij Onderzoek

EEN BIJLAGE VAN STUDIEKRING VRIJ ONDERZOEK
I.S.M. DE MOEDIAL (DM 2 -JRG 15 - 5 NOVEMBER 1997)

Studiekring Vrij Onderzoek geen 'gewone' studentenorganisatie

Wat heeft een tekening van Jim Davies gemeen met Studiekring Vrij Onderzoek? Kwaliteit hopen wij! Omdat wij onlangs nogal wat aan die kwaliteit hebben trachten te doen, vinden wij het nuttig dat bekend te maken. De zoveelste platte publiciteitstekst? Lees en oordeel zelf.

Wordt je geboeid door de huidige maatschappelijke ontwikkelingen in België, wil je het fijne weten van soft drugs, of ben je geïnteresseerd in ethnische thema's? Het zijn onderwerpen die behandeld worden door de Studiekring. We hebben ook een aantal werkgroepen opgestart rond specifieke thema's.

Wil je je inzetten tegen het verval archeologische patrimonium, onze werkgroep Arsenal is zeker iets voor jou. Ondanks de Abos-schandalen geloof je nog steeds in het belang om ongelijkheid uit de wereld te helpen, trek je stoute schoenen aan en kom eens naar een werkvergadering van Student Aid. Je vindt het schandalig dat de regering de maatschappij gijzelt door ethische thema's als euthanasie onbespreekbaar te maken (door dat ene zinnetje in het regeerakkoord) je kunt het de partijvoorzitters zelf zeggen op een debat georganiseerd door onze werkgroep ethiek.

Merk je tot nu toe ook weinig van het maatschappelijk engagement van deze unief, dacht je dat 'de universiteit' een bruisend intellectueel leven met zich meebracht en u zit op uw honger, doe er iets aan, en spring een binnen in ons lokaal.

Het spreekt vanzelf dat je het niet volledig met ons eens moet zijn, Dat zou wellicht zelfs spijtig zijn. De VUB tracht te een open en kritische studie- en onderzoeksklimaat te bieden. Wij staan open voor kritiek en suggesties. In principe zou dat tot meer kwaliteit moeten leiden. Kom eens kijken. Laat iets van je horen. Schrijf, bel, fax, neem je fiets, pak de metro. We sturen je een uitgebreide bundel op aanvraag.

het Buro

Ons adres:
Gebouw Y' (naast KK)
Pleinlaan 2
1050 Brussel
tel.: 02/6292328

woensdag 5 november om 12.15 uur

Ethiek en Economie

Lezing van Prof. P. Frantzen

"De werknemer die vandaag nog niet overtuigd is dat hij morgen als kleine ondernemer zijn werkkracht moet verkopen, is overmorgen reddeloos verloren." Deze uitspraak van William Bridges spreekt voor zich, de levenslange voltijsde baan behoort voorgoed tot het verleden. De Amerikaanse Bridges is deskundige in transition management en auteur van het boek "jobshift: de vaste baan gaat eraan".

En inderdaad, hij zou wel eens gelijk kunnen krijgen als we de huidige politieke tenoren immers kunnen geloven. Arbeidsduurverkorting, arbeidsherverdeling, onderaanneming, vlottende werkuren en thuisarbeid zijn begrippen die nog nooit zo populair gebruikt zijn geweest als vandaag. We zouden dit fenomeen misschien kunnen verklaren door een schift in het gebruik van ons alledaags taaltje. Toch lijkt ons een verklaring die gestoeld is op de huidige economische perceptie van de enkeling op de maatschappij ons een plausibeler piste.

Reeds geruime tijd zijn wij de bevoorrechte getuigen van een radicalisering van ons economisch systeem. Wie heeft nog niet gehoord van het extreme kapitalisme, de toenemende drang naar macht? Macht die vandaag de dag nog enkel wordt uitgedrukt in geldbezit. En dit met alle gevolgen van dien. Alles wordt, onder invloed van het Amerikaanse systeem, uitgedrukt in geld. Money, money makes the world go round.

Maar hoe zit het nu eigenlijk met het ethische in heel dit economisch gebeuren? Historisch gezien heeft men de begrippen ethiek en economie nooit los van elkaar gekoppeld. Het economisch gebeuren stond immers in de eerste plaats ten dienste van het algemeen belang. Pas later, bij de opkomst van het liberalisme en later van het kapitalisme, ging men duidelijk economie als iets ethiekloos beschouwen. Terecht of onterecht?

Een duidelijkere kijk op heel deze ontwikkeling, de verdringing van het socialisme, de onbaatzuchtige maatschappij en de relatie tussen productie en consumptie krijgen jullie ongetwijfeld te horen op onze volgende lezing. Zorg dus dat je er bent.

namens de werkgroep ethiek

Dirk De Smedt

Programma:

Middaglezingen in aula Qb van 12u15 tot 14u

Woensdag 5 november 1997

Prof. Dr. P. Frantzen:
Ethiek in de economie

Woensdag 12 november 1997

Dhr. K. Stroeken:
Ethiek in de ontwikkelingsbulp

Woensdag 19 november 1997

Prof. Dr. Maeschalck:
Sport en ethiek

Woensdag 26 november 1997

Prof. Dr. Petrella:
Ethiek in een Europese context

Woensdag 3 december 1997

Prof. Dr. M. Elchardus:
Ethiek en sociologie

Nabeschuiving en afsluiting lezingenreeks
door Prof. Dr. E. Witte Recor VUB

Avonddebat onder de Aula om 20u00:

Woensdag 5 november 1997

Onder de Aula 20u00 - 22u00
Moderator: De Heer T. Van Loon

De heer K. De Gucht (VLD)
De heer L. Tobback (SP)
De heer J. Geysels (AGALEV)
De heer H. Vandenberghe (CVP)
Mevrouw N. Maes (VU)

Ethiek met H. Dethier

Op het middaguur van woensdag 15 oktober opende Rector Els Witte van onze universiteit de lezingen en debattenreeks "Ethiek en Vrij Onderzoek: Ethische vraagstukken voor de 21ste Eeuw", een reeks ingericht door de Studiekring Vrij Onderzoek en Uitstraling Permanente Vorming van de VUB. Zij laten in de volgende weken vooraanstaande academici aan het woord over de ethiek zoals zij die in hun eigen vakgebied ervaren. De moeilijke opdracht een eerste, algemene synthese te geven, werd toevertrouwd aan Prof. Dr. Hubert Dethier. Dethier (*1933) is docent aan de VUB en is werkzaam in verschillende vakgebieden, waarvan de belangrijkste wel de wijsbegeerte. Het was dan ook als wijsgeer, maar allereerst als *leraar*, dat hij het publiek onthaalde op een eigen, zeer persoonlijke visie op de problemen zoals hij die het erfgoed van het derde millennium ziet uitmaken.

Het was niet verwonderlijk dat Dethier het niet zag zitten een overzicht te geven van die problemen die we, zo begon hij, "ellendig, van eeuw tot eeuw, van decennium tot decennium, voor ons uit hebben geschoven". Oplossingen heeft hij niet, maar wel wou hij aanduiden wat volgens hem één van de belangrijkste oorzaken is voor de malaise naar het derde millennium toe. Het gaat om wat hij de "crisis der rede" noemt. De redelijkheid is zoek, dat is het probleem, en daar, in een terugkeer naar de redelijkheid, ligt het hoopvol perspectief dat hij voor de volgende generaties wilde openleggen. De analyse van die crisis, van haar verschijningsvormen en gevolgen, was indrukwekkend. En niet weinig zwartgallig: Dethier noemt zichzelf dan ook "een ontgoochelde optimist". Een pessimist dus, maar één van het slag dat niet wenst bij de pakken te blijven zitten. Zijn waarschuwing dat het niet gemakkelijk zal zijn, was daarom mede een goedvolpleidooi voor een dadenrijk leven, waarin revolutie, opstandigheid en het "neen" aan de contingentie domineren. Een korte schets.

Op algemeen politiek, sociaal en economisch vlak leidt de onderwerping aan wat men algemene factoren noemt, tot een dogmatische houding die de redelijkheid verder verzwaakt. Het individu wordt beoordeeld in termen van algemene, willekeurige criteria, zoals ras, klasse, partij, kerk of godsdienst, bezit en ambt. Voor de benoeming van een schooldirecteur doen diens persoonlijke kwaliteiten, gevoeligheden oef gedachter er zelden toe, als hij maar de juiste partijkaart op zak heeft. De omkering van rechtstreekse intersubjectieve relaties in onrechtstreekse relaties verzieken menselijk contact en samenwerking. De mensonterende bureaucratie, de grote gehelen slokten het individu op. Dethier wees onder andere ook op de crisis van het kapitalisme, die hij het derde millennium zelfs niet ziet overleven.

Gevolg en gestanding van de crisis van de rede is de "cultus van de domheid", niet van de natuurlijke, maar van de opgedrongen, "verstandige domheid". De kritische geest is immers zeer gevaarlijk voor de bureaucratische maatschappij en daarom wordt, in naam van de vrijheid, het domme gezag onder allerlei vormen en voorwendsels aanbevolen. Ook in landen van de vrijheid, zo stelt Dethier, heerst gemakzuchtige middelmatigheid, de bij uitstek bureaucratische deugd, en zijn er, naast geweld, nog vele andere argumenten om "iemand de rede aan te leren". Zo in het onderwijs: overal, van lager tot middelbaar, wordt de domheid aangekweekt. Ook voor de universiteit is hij kritisch: in vele gevallen lijkt ze op een voortgezet middelbaar, een vakschool zelfs. Gaan we nu echt daarmee, zo vraagt hij zich af, en met bijvoorbeeld de commerciële televisie, de nieuwe eeuw in? Zulks lijkt hem nauwelijks denkbaar, want het is het einde. Wat er dan rest is niet de mens, maar de hominide, de mensachtige. Deze, en trouwens ook zijn voorouders die nog deze eeuw bewonen, ontbreekt het niet aan de passie, integendeel. Maar het gaat niet meer om gevoelens, want de domme mens is doorgaans gevoelloos, stemmingloos,

ontstemd. Doorheen zijn uiterlijke kalmte en berekening barsten op geregelde momenten onberekenbare bevestigingen, uitbarstingen die naar misdaden, wangedrag en onverschilligheid kunnen leiden. De brave huisvader die zijn gezin uitmoordt en daarbij nog enkele anderen, we lezen het elke dag in de krant. Dethier spreekt in termen van een verwoede oorlog van allen tegen allen, van ongebreidelde afgunst en moorddadige haat... Het zijn "massale emoties die een tijd en een volk kunnen beheersen".

In deze brave new world staat de jonge mens lusteloos, onverschillig en vermoeid. Zijn hart is lui en stuurt, want hij komt voort uit de maatschappij die de grond zelf van de redelijkheid, dit is het individu, ondermijnd heeft.

Toch ziet Dethier voor die jonge mens één hoopvol perspectief: de "nieuwe redelijkheid". Die authentieke redelijkheid is immanent, ze heeft haar kracht in zichzelf en lost problemen op zonder beroep te doen op eender wat buiten die problemen. De redelijkheid is wel begrensd, maar dat geeft niet: ze is de zin voor grenzen alsook voor evenwicht, voor tegenstelling, en voor de harmonische dynamiek van een waarheidszoekende waarvoor "waarheid" steeds slechts voorlopig is en dus nooit tot een dogma verwordt. Het gaat niet om een brave, zoete wijsheid, wel om opstandigheid, de zucht alles omver te werpen, de eis tot in het uiterste van je eigen mogelijkheden te gaan. Dethier ziet deze redelijkheid vooral op de universiteit gedijen. De ideale universiteit is voor hem de stille, verborgen gemeenschap van vrije geesten. Ze is daarom niet zozeer een instelling voor onderwijs, als wel voor onderzoek. Dit wil zeggen, studenten, één voor één, moeten onderzoekers zijn. "Het is de plicht van elke student zijn professoren te overtreffen, dat is de vrij onderzoek in haar ware gedaante". Denken is dus de boodschap.

Het was misschien wel tekenend dat de vragen van de studenten het pessimistische van het betoog nog benadrukten, en dat het juist iemand was van de generatie van de Professor die bekende dat hij verrast was over het zwarte beeld. Te veel uitzichtloosheid misschien en te weinig perspectief? Zo is het uitkijken naar de volgende lezingen.

namens de werkgroep Vrij Onderzoek en Ethiek
Katrien Vander Straeten

G AL Spuwt

Al meer dan dertig jaar tekent G AL zijn commentaar bij de gebeurtenissen in binnen- en buitenland. Kwaliteit en vasthoudendheid zijn zijn handelsmerk. G AL is de eerste cartoonist die de cartoon tot kunst heeft verheven.

Gellustreerd door G AL krijgt een voorbijgaande gebeurtenis blijvende betekenis. Dat blijvend karakter wordt nog versterkt omdat G AL nooit afhaakt. Hij geeft niet toe aan defaitisme en fatalisme die zo eigen zijn aan deze tijd, maar houdt zijn verontwaardiging brandend. Steevast kijkend voor de armen, de zwakken, de onderdrukten en uitgebuiten, en wars van alle taboes schopt hij Vlaanderen al jarenlang een geweten.

Zijn tekeningen bezorgen ons een schat aan tijdsbeelden, een visueel geheugen dat nu al drie decennia omspant. Met iedere tekening houdt G AL ons ook een spiegel voor. Want op een of ander manier zijn we er allemaal verantwoordelijk voor: De mensenrechten, de wapenwetloop. G AL creëert beelden om ons te laten zien waar het om draait, boodschap en kunstwerk zijn daarbij één.

Het terrein van de journalist - Artiest G AL heeft zich met de jaren alsmaar uitgebreid: logo's, affiches, boekomslagen, etiketten, T-shirts... Het illustreert niet alleen de artistieke veelzijdigheid van de kunstenaar maar ook en vooral zijn niet aflatend maatschappelijk engagement. Soms is zijn betrokkenheid bij het onderwerp zo groot dat ze verontwaardiging wordt en tot boodschap wordt verpakt. Dat maakt zijn werk zo uniek en het onderscheid hem van zijn collega's cartoonisten.

Uit die omvangrijke productiviteit selecteerde G AL meer dan 200 werken rond vijf thema's die ons allen dagelijks bezighouden: Internationale solidariteit, armoede en sociale uitbuiting, milieu, verdraagzaamheid en Europa. Het geheel werd samengebracht onder de noemer G AL Spuwt en is te zien dankzij STUDIEKRING VRIJ ONDERZOEK, DIENST KULTUUR EN UITSTRALING PERMANENTE VORMING V.U.B. op onze campus van 1 tot 12 februari 1998 - onder de aula - dagelijks van 12 tot 17u.

Voor verdere informatie kan je altijd terecht bij Dirk De Smedt, Studiekring Vrij Onderzoek, Pleinlaan 2 - Gebouw Y, 1050 Eterbeek, tel: 02/629.23.28

De Crisis Der Rede

"Ewige Ideeën, die dem Menschen als Ziele gelten sollen, zu vernehen. In sich aufzunehmen, heisst seit langer Zeit Vernunft. Für jeweils vergebene Ziele die Mittel zu finden, gibt dagegen heute nicht allein als ihr Geschäft, sondern als ihr eigentliches Wesen."

Aldus begint het voorwoord van Horkheimers boek (Eng. Eclipse of Reason), waarin de grondgedachte wordt uitgedrukt die ook in deze bijdrage nog eens aan de orde is. Ze is echter belangrijk genoeg om vanuit verschillende invalshoeken en vraagstellingen telkens opnieuw onderzocht te worden: het gaat immers om de kapitale stelling dat de rede, die oorspronkelijk de mens de doeleinden van zijn handelen meende te kunnen aanwijzen, in de moderne tijd zich meent te moeten beperken tot het gebied van de middelen. Dit in tegenstelling tot de kalsieke opvatting van een "substantiële rede", een "objectieve redelijkheid" voor wie de verborgen, door de filosofie te onthullen structuur van de werkelijkheid, tevens als maatstaf diende voor het menselijk handelen. Hierbij was het nog ondenkbaar dat de dimensie van de doeleinden ooit in de ban zou komen van de dimensie van de verzelfstandige technische rationaliteit. Deze overwoekering van de doeleinden door de verzelfstandige middelen is, volgens de cultuurkritiek van de "Frankfurter" Schule, de actuele inhoud van de vervreemding. Deze vervreemding is het pries die zowel door de filosofie als door elke "authentieke" traditie van vrij wetenschappelijk onderzoek en vrijzinnigheid dient doorbroken en ontmaskerd te worden. Zij vernedert en beledigt de mens evenzeer als de godsdienst.

Essentieel voor elke filosofie is: de bewustwording van de enkeling voor zijn menselijke taak. Zij veronderstelt dus een denken dat niet abstract, verweg van de "existentiële" politieke en historische problemen verwijderd is, maar integendeel een oriëntering of een bewustwording van is. Dit bewustzijn is een samen-weten, een con-scientia: zich bewust worden kan niet anders gebeuren dan als bewustzijn samen met de anderen, bv. als leermeester samen en in gemeenschap met de studenten, waarbij geen abstractie gemaakt wordt van hun problemen als mens, als arbeider, als bediende, burger of militant buiten de school of de universiteit. Eerst dan wordt het reactionaire zgn. "legaal" en "erkend" beoefenen van de wetenschap en de filosofie doorbroken, wordt het oude gefixeerde weten opgebeven in een horizon van nieuwe mogelijkheden en onbegane wegen en houdt het onderwijs op onpersoonlijk te zijn.

Het doel van de filosofie, evenmin als dat van de wetenschap of de universiteit kan zijn: het doorgeven van traditionele kennis in een geest van esthetische onverschilligheid. Het echte onderwijs en de echte wetenschap waren steeds gericht op een toenemende zelfverwezenlijking en humanisatie van de mens, waarbij niemand uitgesloten is. Elk bewustzijn, zoals elke universiteit overigens, die zich van de gemeenschap en van de mededeling scheidt en in een "narcistische" en abstracte naveltijkerij belandt voor een zgn. elite, hoe "geleerd" die ook zijn mag, heeft zich op de weg begeven van het onbewuste, van het irrationele, van de afgrond. Vrij Onderzoek beschouwen als een zuiver wetenschappelijke methode is er de diepe grond van miskennen. Elke vrijheid die alleen maar in de gedachte blijft is vals. Vrij Onderzoek is ondenkbaar zonder sociale en politieke ontvoogding, en zij die zich vrij-onderzoekers noemen en aan anderen bv. het stakingsrecht weigeren, hebben het woord van zijn substantie, van zijn merg beroofd.

Men zou het probleem ook anders kunnen formuleren. Onderwijs en onderzoek zijn een praxis, theorie en daad gelijktijdig. Een authentiek wetenschappelijk project is bij uitstek revolute: het heeft de humanisatie van de mens tot doel. Vrij Onderzoek bepaalt zich derhalve niet uitsluitend tegenover de godsdienst, maar vooral tegenover een maatschappij die de menselijke betrekkingen vervalst en de denkende en arbeidende mens in de eenzaamheid, de 'alienatie' en de ondergang drijft door hem te beletten vrij te denken; er kan immers niet vrij gedacht worden in de afzondering of in een maatschappij van de onbewustheid en de verspilling die de mens beledigt. Niet een abstract denken, ver van het werkend-sociaal zijn heeft de enkeling geconstitueerd, maar de concrete existentiële arbeid.

Voor Marx bestond de vervreemding van de kapitalistische maatschappij daarin dat de ruilwaarde van de dingen hun gebruiksruilwaarde overwoekerde tengevolge van de verzelfstandiging van het economisch proces, zodat het marxisme zichzelf begrijpt als een kritiek op de politieke economie waarin die verzelfstandiging zowel uitgeleed als gerechtvaardigd wordt.

Tekst uit de crisis der rede van Prof. Dr. Hubert Dethier

!!!Gratis Concert!!!

Indische muziek behoort vandaag tot een van de muzieksystemen die wereldwijd aanvaard worden als klassiek, gebaseerd op een theoretische onderbouw en beoefend door geschoolde muzikanten.

De basis van de klassieke opleiding blijft het eeuwenoude guru-sisya-parapara-principe: De navolging, van de leraar door de leerling. De leerling studeert bij de leraar, neemt er vaak zijn intrek en staat een aantal jaren ten dienste van zijn guru. De praktijk van de Indische muziekstudie is een kwestie van geven en aanvaarden, van eindeloos reproduceren van het voorbeeld, van eerbied jegens de leraar. Een guru kent dan ook pas voldoening als hij zijn kennis aan de geschikte leerling heeft kunnen doorgeven en hem misschien wel overtreft.

Studiekring Vrij Onderzoek, UCOS en
Shanti Darshan stellen voor:

Een Klassiek Indisch Viool Concert door Mevrouw KALA RAMNATH

op Woensdag 5 November 1997
om 20 u in de STOA

Kaarten voor Studenten en Personeelsleden van de VUB, kunnen GRATIS bekomen worden bij UCOS, pleinlaan 2 - Gebouw Y, 1050 ETTERBEEK, tel: 629.23.05

Ethiek in de ontwikkelingshulp

lezing van K. Stroeken

De ontwikkelingshulp is geboren uit de dekolonisatie, maar is in veel opzichten een voortzetting van de oude koloniale mentaliteit gebleken. Het idee van ontwikkelingssamenwerking is nobel, de armeren in de wereld steunen in hun poging om zelf hun levenssituatie te verbeteren. Door de jaren heen is echter steeds lang duidelijk gebleken dat zowel de theorie als de praktijk van de ontwikkelingssamenwerking zich ver verwijderd hebben van dit o zo noble doel. De basisbehoeften aan ontwikkelingssamenwerking zijn nooit ingevuld geraakt, denk maar aan het VN-streefcijfer van 0,7% van het BNP dat de ontwikkelde landen moesten besteden aan ontwikkelingssamenwerking. In de realiteit ligt dit cijfer er ver onder, en zijn er slechts enkele landen die erin slagen het streefcijfer te benaderen. Dan moet er ook nog gekeken worden naar wat er met het toch geïnvesteerde geld gebeurt, en daarin zijn de schandalen van de jaren binnen het ABOS symptomatisch voor de manier waarop zowel overheid als bedrijfsleven deze begrotingspost gezien hebben. Ontwikkelingssamenwerking wordt sinds jaar en dag gebruikt om noodlijdende Belgische bedrijven een duwtje te geven of om de zakken van bevriende industriële te spekken. Dat de eterbuil die hierachter zat juist in België gebarsten is, zou wel eens eerder toevallig kunnen zijn. Het heeft er alle schijn van dat de landen die proportioneel het meeste geld besteden aan ontwikkelingssamenwerking dit geld ook het beste besteden. Men kan zich afvragen of in de huidige omstandigheden ontwikkelingssamenwerking tussen staten nog wel aangewezen is. Vroeger beweerde men bij misbesteding van ontwikkelingsfondsen steeds dat dit lag aan de corruptie van de ambtenaren van het ontvangende land, het is ondertussen afdoende bewezen dat deze corruptie wederzijds was, en dat schandalen zoals we ze nu kennen wellicht niet zouden gebeuren indien de dienst voor ontwikkelingssamenwerking op een open, democratisch gecontroleerde manier zou gebeuren. Vreemd genoeg is er ook een tegenargument te vinden tegen dit betoog, het is namelijk zo dat niet-gouvernementele organisaties een zeer belangrijk aandeel van de ontwikkelingssamenwerking op zich nemen, en het aantal schandalen is toch beduidend beperkter. Misschien is het tijd om het hele concept ontwikkelingssamenwerking te herzien, en echte samenwerking te propageren, zoals nu reeds gebeurt in een beperkt aantal omstandigheden (denk maar aan de Max Havelaarkoffie, waarbij door het verwijderen van tussenpersonen de lokale koffieboeren beter betaald worden voor hun oogst, zonder dat dit een gigantische prijsstijging van de koffie teweegbrengt). Dit is geen pleidooi voor een afschaffing van de ontwikkelingssamenwerking, maar eerder een pleidooi voor de objectivering ervan. De huidige ontwikkelingssamenwerking is veel te veel gepolitiseerd, en de intieme band tussen buitenlandse zaken(politiek) en ontwikkelingssamenwerking moet doorbroken worden. Dat dit soms tot schijnbaar onsmakelijke situaties kan leiden, is een onvermijdelijk gevolg hiervan. Men moet de ontwikkelingssamenwerking niet verbinden aan het al dan niet naleven van de mensenrechten in een bepaald land. De pleidooien om ontwikkelingssamenwerking voor Congo te verbinden aan allerhande politieke voorwaarden gaan uit van het foute standpunt dat deze samenwerking de staat ten goede komt, terwijl een correcte ontwikkelingssamenwerking juist de "man in de straat" ten goede moet komen. Uit de geschiedenis blijkt duidelijk dat de ontwikkeling van een land op langere termijn de bevolking ten goede komt (de armsten in rijke landen zijn duidelijk beter af dan de armsten in arme landen), en in die context moet dan geconcludeerd worden dat het afschaffen van de ontwikkelingssamenwerking zou betekenen dat we het kind met het badwater weg gooien.

Namens de werkgroep Ethiek
Bart Declercq
Marcia Van Dyck

't Stamenee

Eén kapotte lamp
Drie kroonkurken van Hoegaarden
Vijf boeken architectuurgeschiedenis
Zeven zilvergekleurde frankskens
Negen lege stoelen

Twee mensen die elkaar liefhebben
Ze vragen: "Kom je mee?"
mijn antwoord hierop is "Nee"
zodat ik alleen achterblijf
in 't stamenee

Alle lichten worden gedoofd
Enkel jij blijft branden
in m'n hoofd

Gert Vreys
(uit: 'Dichters, Poets, Poëtes III')

Studiekring Vrij Onderzoek hoopt dat met de lange winteravonden voor de deur alle grote dichters (of grote dichters in spē) terug de schrijfkriebel voelen en in de pen willen kruipen. Voor hen die enige van hun creaties (max. 3) willen delen met 'het publiek' zal de Studiekring reeds voor het derde jaar op rij een milde selectie uit de inzendingen publiceren. Uw dichtelijke uitpattingen (te deponeren in onze brievenbus of in de bus in de bib.) zijn welkom tot de week voor de kerstvakantie en zullen in de loop van januari '98 gebundeld en gepubliceerd worden onder de titel: 'Dichters, Poets, Poëtes IV'. Deze dichtbundel zal tegen een democratisch prijsje te koop worden aangeboden.

met vriendelijke groet,
het bureau.

Les étudiants étrangers, une espèce menacée ?

La Conseil interuniversitaire francophone et le secrétaire d'état à la coopération au développement, Réginald Moreels, envisagent de modifier les conditions de financement des universités francophones pour l'accueil des étudiants originaires de pays en voie de développement (PVD). L'idée, qui procède d'un changement de la politique gouvernementale, consiste à réorienter l'argent de la coopération dans des programmes d'enseignement locaux.

Cette réorganisation se ferait bien entendu au détriment direct de l'accueil des étudiants étrangers en Belgique jusqu'ici subsidiés par le Secrétariat de la coopération au développement. Les seuls étudiants bénéficiant soit d'une bourse d'une ONG agréée soit d'une bourse de l'AGCD (Administration Générale pour la Coopération au Développement) et originaire des seuls pays en voie de développement repris dans une liste établie par la

CAD de l'OCDE auraient la garantie d'être financés. En outre plus aucun étudiant de premier cycle ne serait finaçable.

Plusieurs éléments semblent particulièrement heurtants dans ce projet ; certes l'ULB ne refusera pas nécessairement d'inscrire des étudiants étrangers mais ceux-ci devront s'acquitter d'un droit complémentaire d'inscription (134.000 fb) ce qui aura pour conséquence de réduire considérablement le nombre d'étudiants étrangers inscrits chez nous.

Outre le fait que cette fameuse liste des pays en voie de développement est difficile à obtenir (...), il faut souligner que de nombreux éléments restent fors obscurs : cette politique de sélection ne risque-t-elle pas de ne plus amener chez nous que les seuls étudiants proposés par les gouvernements locaux ? Les étudiants issus des PVD pourront-ils demain poursuivre des études de premier ou

second cycle en Belgique sans devoir payer des droits complémentaires exorbitants ?

Cette situation semble peu 2mouvoir les rectorats francophones qui se réfugient derrière la volonté des autorités publiques pour éviter de prendre une position ferme sur le problème.

Le CIEE (Centre International des Etudiants Etrangers), le Bureau des Etudiants Administrateurs Interfac et le Cercle du Libre Examen s'étonnent du peu de publicité et de débats faits autour d'une problématique qui touche directement à l'intérêt de la démocratisation des études supérieures et la coopération avec les pays du Sud.

Des conférences-débats sur ce thème seront organisées prochainement sur le campus.

Met dank aan Cercle du Libre Examin van de ULB

Ethiek & Politiek?

JEAN-LUC DEHAENE: "Ik lijd emotioneel meer van een nederlaag van Club Brugge dan van de val van mijn regering. Dat laatste zou ik ervaren als zakelijk, afstandelijk. Daar zijn rationele verklaringen voor te vinden. Maar bij een nederlaag van Club Brugge staat mijn verstand stil."

De werkgroep Religie en Levensbeschouwing stelt een kritisch onderzoek van het fenomeen religie en het levensbeschouwelijke vanuit de vrije geest tot doel. In opeenvolgende voordrachten verstreken voorgangers en autoriteiten van gerelateerde grote levensbeschouwingen een introductie in hun levensbeschouwelijk systeem. Het geheel wordt afgesloten met een debat tussen de verschillende levensbeschouwingen. Het interlevensbeschouwelijke staat centraal. De uiteenzettingen worden verzorgd in de geëigende taal van de betrokken levensbeschouwingen en/of voorganger, en door een vergezellend secretaris vertaald naar het Nederlands. Verwelkoming en inleidende beschouwingen worden verzorgd door Prof. Dr. S. Locquifer, Ere-Rector van de Vrije Universiteit Brussel en Ere-voorzitter van het Humanistisch Verbond, Voorzitter U.P.V.

13 november '97:

Het Boeddhlisme tegemoet

Lama Karta, Tibetaans Boeddhistisch Voorganger, in het Tibetaans, vertaald door De Heer F. Goetghebeur, Directeur Tibetaans Instituut

19 november '97:

Ontmoeting en dialoog met de Moslimwereld

Imam El Moudni, Islamitisch Soennitisch Voorganger, in het Arabisch, vertaald door Dr. Omar Van Den Broeck, eerste secretaris Grote Moskee Brussel.

27 november '97:

Overzicht inzake de geschiedenis en toekomst van de Grieks-Orthodoxe levensbeschouwing

Bisschop Emmanuel Adamakis de Région, Afgezant Oecumenisch Patriarchaat van Konstantinopel bij de Europese Unie, in het Grieks, vertaald door een secretaris in het Nederlands.

4 december '97:

Dialoog met het Jodendom. Waarom en hoe?

Opperrabbijn Guigui, Voorganger Centraal Israëlitisch Consistorium van België, in het Hebreeuws/Frans, vertaald door een secretaris naar het Nederlands.

11 december '97:

Profielen van het Humanisme

Prof. Dr. H. Dethier, Hoogleraar Sectie Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen Vrije Universiteit Brussel, Laureaat Prijs van het Vrijzinnig Humanisme, in het Nederlands

18 december '97:

Interlevensbeschouwelijk Debat; Omtrent dialoog en morele zingeving.

Moderator: De Heer Marc Campine, Coördinator Werkgroep Religie en Levensbeschouwing

Praktische informatie over tijdstip, plaats, kosprijs en wijze van inschrijving kunnen bekomen worden bij Marc Campine, Elektriciteitsstraat 33 bus 902, 2800 Mechelen of bij Studiekring Vrij Onderzoek, Pleinlaan 2 - gebouw y, 1050 Etterbeek, tel: 02/629.23.28

Onderstaand berichtje trof een verbouwerend redactiefeld aan toen hij merkte dat de prijzen weer eens opgeslagen waren:

Mededeling aan de verbruikers van het Studenten-Restaurant van de VUB

Geachte studenten,
Geachte leden van de VUB-gemeenschap.

Zoals U allicht reeds kon vaststellen, werd er vanaf dit academiejaar een prijsaanpassing doorgevoerd in de cafetaria van het studentenrestaurant. Wij menen dat wij U hieromtrent enige uitleg verschuldigd zijn.

Sedert 1991 werden de prijzen in het restaurant niet meer geïndexeerd. Het spreekt voor zich dat een gezond financieel beleid niet kan voortgaan aan de economische realiteit: door te weigeren de prijzen aan de index aan te passen sterven wij regelrecht af op een onoverkomelijk failliet.

Het leek de commissie, teneinde het groeiende deficit in de begroting van het restaurant te verhelpen, echter rechtvaardiger om, in plaats van een algemene indexformule toe te passen op ALLE prijzen, de prijzen van het cafetaria te onderwerpen aan een selectieve screening. Teneinde de essentiële sociale doelstellingen van de Sociale Raad verder te blijven vervullen, worden wij gedwongen een onderscheid te maken tussen het *aanvullend sociaal karakter* van het cafetaria en de *primaire sociale doelstellingen van de collectieve maaltijden*.

Zodoende heeft de Sociale Raad ervoor gekozen niet te raken aan de essentiële sociale voorzieningen: concreet betekent dit dat enkel de prijzen in het cafetaria en dus niet de *collectieve maaltijden* aan een prijsverhoging werden onderworpen.

Hopende op uw steun en begrip,
tekenen wij met de meeste Hoogachting.

R. Devos
Voorzitter Sociale Raad

E. Aerden
Ondervoorzitter Sociale Raad
Voorzitter SoR-Commissie Restaurant

Deze propaganda behoeft eigenlijk nauwelijks commentaar. U moet meer betalen én er fier op zijn én hen bij de volgende verkiezingen terug verkiezen. Hoe u het draait of keert: U, verbruiker (sic!), bent altijd bescheten!

De fabeltjes Krant

Informatie van de Academische Dienst

*Wist je dat er aan de VUB een geheime commissie bestaat (correctie: een rectorale werkgroep) die de DRUGSPROBLEMATIEK aan deze universiteit moet bestuderen? Raf Devos, voorzitter van de SoR, beloofde alle studenten uit te nodigen om een standpunt te bepalen. Raar dachten we, zo zouden alle studenten als het ware toch nog virtueel aanwezig zijn op een commissie die geheim was. Maar toch, als het écht de bedoeling is die commissie bekend te maken én de mening van de studenten erin een belangrijke rol te laten spelen, bravo voor de voorzitter van de sociale sector. Nu nog resultaten...

*Wisten jullie dat ISIC (een privébedrijf dat zich op de studentenmarkt gestort heeft) getracht heeft de adressen van de bestuursleden van alle kringen vast te krijgen? Het BSG verzette zich hier reeds jaren met handen en voeten tegen, doch het mocht niet baten. Het schijnt dat de rector ze voor grof geld verkocht heeft.

*Hebt u het ook reeds opgemerkt? Regelmatig vindt men op de studentenhuizen van de VUB foldertjes terug van christelijke organisaties die studenten trachten te lokken. Vandaag vonden we er ook zo eentje. Dit maal van 'Open House'. Een organisatie die zich bezighoudt met eenzame buitenlandse studenten. Middelen ter beschikking stellen en sociale netwerken structureel ondersteunen zou de opvang van onze buitenlandse studenten die volgens de commissie integratie buitenlandse studenten te wensen over laat, terug op een goed spoor brengen. Ook het sluiten van de computerzalen in het weekend betekent in dit opzicht niet veel goeds.

*Er is een nieuwe wedstrijd uitgeschreven om de studentenhomes een nieuwe naam te geven. Verleden jaar gebeurde dit reeds voor het Convivium en de Stoa. De winnaar bleek, maar maar waar, de persoon te zijn die deze wedstrijd georganiseerd heeft. Om geen namen te noemen Raf Desov.

*Drugs op de campus
Aan alle: dealers met een jaarmet van om en bij de vier miljoen leden van Break the Silence, M&E, De Moecial en andere subversievelingen. incognito flikken die drugs gebruiken, organisatoren van techno of housefeestjes orgiegangers

Het Gerucht doet de ronde dat de Rijkswacht bezig is een lijst dossier voor te bereiden over jullie activiteiten. Reageer. 2 mogelijkheden:
1° steek de rijkswachtkazernes hierover in de fik
2° Staak uw bezigheden
En kom later als ge in den bak zit niet af dat we niets gezegd hebben hé.

Opinie

Studiebeurzen:

ABVV-Jongeren trekken aan de bel

Beurzen in vrije val

Klassiek gezien heeft het democratiseringsprincipe van het onderwijs sinds de jaren zeventig vooral een accent gelegd op het financiële aspect. Iedere jongere heeft recht op kosteloos onderwijs. Belangrijkste indicatie van dat principe is de aanwezigheid van een studiebeurzensysteem, een mechanisme dat de financiële drempels moet wegwerken. De basiswet die deze complexe problematiek regelt, is een kwarteeuw oud. Een periode waarin het stelsel heel wat opslapwerk onderging. Uitgangspunt voor die ingrepen was steeds het rechtvaardiger maken van het systeem. De realiteit is evenwel dat het studiebeurzenstelsel, enerzijds door de koppeling aan de fiscaliteit en anderzijds door de invoering van de zogenaamde KI-test zeer complex is geworden. Bovendien werd mede door het zogenaamd beheersbaar maken van het budget het maatschappelijk draagvlak van het systeem steeds meer afgekalfd met als gevolg een zeer selectieve regeling. Het aantal beursstudenten is dan ook sterk gedaald. Met de federalisering van het onderwijs in 1989 ging Vlaanderen zelf in een studiebeurzensysteem voorzien. Vanaf dan ging het in vrije val. Zo is het aantal beursstudenten aan de universiteiten gedaald van 22% naar 15% en aan de hogescholen van 35% naar 25%. In dezelfde periode werd op het budget voor studietoelagen liefst 459 miljoen bespaard. Bovendien werden de toegekende bedragen nagenoeg niet aangepast aan de (stijgende) levensduur, wat neerkomt op een daling. De realiteit is dus minder geld voor minder jongeren.

Alarmrend is ook de sociale studie die het Centrum voor Sociaal Beleid op vraag van Staatssecretaris Jan Peeters voerde naar jongeren en waaruit bleek dat voor een groot aantal jongeren bijstandsuitkeringen eigenlijk verkapte studiebeurzen geworden zijn.

Alarmbel voor studiebeurzen

ABVV-Jongeren concluderen dan ook dat het studiebeurzensysteem vandaag niet meer tegemoet komt aan de financiële noden van studerende jongeren. De realiteit is dat studeren steeds maar groter wordende financiële inspanningen van jongeren en hun gezinnen vraagt. Een toestand die voor ABVV-Jongeren onaanvaardbaar is.

Temeer daar uit diverse onderzoeken (en stand nog vastgesteld door de Beweging van gezinnen met een laag inkomen en kinderen) blijkt dat jongeren uit kansarme gezinnen (migranten in het bijzonder) nog steeds heel wat moeilijkheden hebben om zich in ons huidige onderwijsstelsel te manifesteren.

Volgens de syndicale jongerenbeweging kan enkel een herwaarding van het studiebeurzensysteem de steeds maar groter wordende financiële drempels teniet doen. Sinds twee jaar luiden ABVV-Jongeren dan ook de alarmbel rond deze problematiek en voerden hierrond verschillende acties. Zo waren er ondermeer de acties Hoger (die studiebeurzen) Lager (die inschrijvingsgelden) en de deelname aan de hoorzitting over studiefinanciering die door de Commissie Onderwijs van het Vlaams Parlement (mede onder druk van de vakbondjongeren) georganiseerd werd.

Front voor studiebeurzen

Opvallend tijdens die hoorzitting was de eensgezindheid tussen de verschillende organisaties (o.a. de Vereniging van Vlaamse Studenten, de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, Ouderverenigingen, Sociale Diensten van de Universiteiten) en onder druk van hen besloot de Onderwijscommissie dan ook om een subcommissie Studiefinanciering op te richten. Een ander initiatief is een doorlichting van het systeem door Dhr. Fiers van Vlerick. Om de werkzaamheden van de subcommissie en de resultaten van de doorlichting op de voet te volgen werd door een aantal organisaties, waaronder ABVV-Jongeren de werkgroep Studietoelagen opgericht. Een eerste initiatief dat hieruit groeide was een platformtekst die naar alle betrokkenen bij dit debat werd opgestuurd en die door een ruime mediacampagne (o.a. De Morgen, De Standaard) werd ondersteund. Ondanks eerdere beloftes, ziet het er evenwel naar uit dat de problematiek (opnieuw) op de lange baan wordt geschoven. Zo kwam de subcommissie studietoelagen nog niet samen en werd er nog niet gereageerd (een individuele reactie van Dhr. Sannen van Agalev uitgezonderd) op de platformtekst van de overleggroep.

Daarvoor heeft Onderwijsminister Van den Bossche wel, voor de derde opeenvolgende keer, de studietoelagen voor het hoger onderwijs geïndexeerd met 2%. Volgens hem komt de studietoelagen daarmee tegemoet aan de stijgende studie- en levenskosten.

Een bewering die volgens ABVV-Jongeren totaal verkeerd is. Enerzijds omdat in het verleden sommige ministers 'vergeten' zijn om de beurzen aan te passen, waardoor er in feite een inhaalbeweging nodig is. De huidige indexering volstaat niet. Anderzijds omdat de betragen in absolute cijfers nagenoeg dezelfde zijn gebleven, wat neer komt op een daling. Onderzoek waarop de huidige bedragen gebaseerd zijn dateert uit de jaren '80. Het H.I.V.A. berekende toen al, dat de reële studiekost in het hoger onderwijs 100.000 fr. bedroeg. Wanneer dit bedrag geïndexeerd wordt, dan zou een kostendruk vandaag recht hebben op een beurs van 200.000 fr. Bovendien is het secundair onderwijs steeds in de kou blijven staan. Om de problematiek actueel te houden, de overheid onder druk te zetten en een breed (studenten-)publiek te sensibiliseren zijn ABVV-Jongeren i.s.m. de overleggroep studiebeurzen een petitiecampagne begonnen. De petitie moet het gemeenschappelijk eisenprogramma kracht bij zetten.

Eisenprogramma

* Verhoging van de bedragen

De studietoelagen moeten de reële studiekosten beter dekken. Een automatische indexering moet dit mogelijk maken. Daarnaast moeten de beursbedragen worden verhoogd. Een nieuw en systematisch kostenonderzoek moet hiervoor de basis zijn.

* Optrekken van de inkomensgrenzen

De minimuminkomensgrens, die bepaalt of een student al dan recht heeft op een maximumgrens ligt veel te laag. Voor een eeninkomensgezin met twee kinderen in het hoger onderwijs ligt de grens op een netto maandinkomen van 40.345 fr. Ook de maximuminkomensgrens ligt te laag. Beide grenzen moeten dan ook opgetrokken worden met 10%. Dan hebben opnieuw meer gezinnen recht op een toelage.

* Een breder draagvlak

Een ander knelpunt zijn de grote verschillen in de toegekende bedragen in de diverse categorieën van rechthebbers. De bedragen moeten in de toekomst dan ook geleidelijk aan stijgen naarmate het inkomen daalt.

* Een beurs voor binstudenten

Zolang er geen structurele oplossing komt voor het hoge faalpercentage, is het niet meer dan rechtvaardig dat er een regeling voor bisters komt. Hetzij onder strenge voorwaarden.

* Behoud van de toelagen voor het secundair onderwijs

De studietoelagen in het secundair onderwijs zijn voor vele gezinnen een belangrijke aanvulling van het gezinsinkomen. Daarom moeten de bedragen voor het middelbaar onderwijs worden behouden en worden verbeterd door het optrekken van de inkomensgrenzen annex bedragen.

* Een coherente beleidsaanpak

Meermaals zijn diverse beleidsmaatregelen onvoldoende op elkaar afgestemd. Zo houden de criteria geen rekening met de daling van het gezinsinkomen als gevolg van een vrijwillige vermindering van arbeid, zoals bijvoorbeeld bij deeltijdse arbeid of bij loopbaanonderbreking. Een coherent beleid is aangewezen.

* De invoering van een bodem-KI

De KI-test dat een goede welvaartsnorm is sluit ten onrechte een (kleine) groep van mensen met een laag inkomen uit. De invoering van een bodem-KI waaronder de aanvrager niet kan uitgesloten worden op basis van dit criterium is dus nodig.

* Een vereenvoudiging van het aanvraagstelsel

Gezien de complexiteit van het aanvraagstelsel zijn het vooral zwakkere maatschappelijke groepen die uit de boot vallen. Zij zijn helemaal niet op de hoogte van hun recht op een toelage en zijn bovendien niet vertrouwd met het omslachtige administratieve aanvraagstelsel voor een beurs en het ingewikkelde berekeningssysteem ervan. Een grotere doorzichtigheid van het systeem is dan ook van cruciaal belang. Meer rechtszekerheid kan gegarandeerd worden via een gebruiksvriendelijker aanvraagformulier, een verder doorgedreven automatisering bij de verwerking van de aanvragen, decentralisatie van de administratie en meer samenwerking door de diverse diensten deze problematiek te maken krijgen.

Wie meer informatie over de standpunten van ABVV-Jongeren wil of geïnteresseerd is in de petitie en andere acties, kan contact opnemen met de gewestelijke jongerensecretariaten van ABVV-Jongeren of kan bellen naar het nationaal jongerensecretariaat via tel. 02/289 152 (vragen naar ondergetekende). Doen!

Rudl De Maeseneer

KULTUUR

trefcentrum Y
dienst cultuur
02/629 23 25

concerten

BLACK (B)

Met behulp van een paar gitaren, een tamboerijn en sporadisch een sampler knutselt hij eind 1995 op enkele dagen zijn eerste CD 'Turn Loose The Idiots' in elkaar. Een paar maanden later herhaalt hij zijn stunt en neemt op één avond de dubbel-CD X-Tra Idiots op. Ja, de Belgische éénmansformatie Black is een vreemde eend in de bijt, maar niet zomaar de eerste de beste. Perskritieken uit binnen- en vooral buitenland zijn bijzonder lovend en Black wordt in één adem met namen als Nick Cave, Tom Waits, Captain Beefheart, John Frusciante en PJ Harvey vernoemd. Donkere en ruwe composities, doorspekt met de nodige dosis waanzin, onvoorspelbare songs die zich kronkelen rond dreinige, repeterende riffs, teksten vol beklemmende beelden en een stem die soms meer jilt dan zingt: om kippevel van te krijgen...

donderdag 6 november 1997 - Kultuurkaffee - inkom gratis - 21u

FADE (CH)

Het Zwitserse Fade is geen echte groep, maar een collectief van artiesten uit de muziek, fotografie, video, beeldende kunsten, etc. Ze noemen hun performance een reis van Metalopolis naar Technoville, met een stop op de maan. Een betere beschrijving zouden we zelf niet vinden... Want hun set is een mix van pop-hxc-techno, ambient-techno-ethno, metal en hardcore, vlekkeloos in elkaar vloeënd met post-industriële dance samples en opgeflurd met een heuse videoshow. Fade's nieuwe CD werd door enkele grote namen (Young Gods, Swamp Terrorists, J.M. Lederman, Flipmachine, etc.) geremixt en op een Europese tournee voorgesteld. En jawel, het Kultuurkaffee is er bij! Vergeet je dansschouwen niet, want je zal ze nodig hebben...

Le Baron Von Shmok
Doo Mix
Serg
Cyrius
Raul

donderdag 13 november 1997 - Kultuurkaffee - inkom gratis - 21u

WILLY 1 ANDRE DONNI QUINTET (B)

Dit project van Willy Donni, één van de weinige Belgische muzikanten die werkelijk barst van talent, en zijn zoon André, ooit een wonderkind dat op twaalfjarige leeftijd een eigen solo-plaat maakte, is momenteel hét nieuws van de jazz in de Belgische jazz-scène. Traditionele en experimentele composities vloeien moeiteloos in elkaar over: het werk van echte kunstenaars. Zin in een rustige concertavond met muzikale hoogstandjes? Eén adres: het Kultuurkaffee...

Marc Heronet: piano
Willy Donni: gitaar
Tony Gyselinc: drums
Mary Hehuat: bass
André Donni: sax/tenor/klarinet

org.: UPV in het kader van de Jazz-cursus van Piet Van de Croen.

woensdag 19 november 1997 - Kultuurkaffee - inkom gratis - 21u

tentoonstelling

EX-EXPRESSIONS NICK ANDREWS

Nicholas Andrews' schilderijen vertellen een verhaal over de wereld. Zijn werken zijn levendige indrukken die niet vastgepind worden, maar een eigen dynamiek behouden. Korte, emotionele, krachtige visies van ongeremde wilskracht. Impressies en herinneringen hebben geen constante, daarom toont hij in Gallery' zijn gerevisioneerde werk. ... als een bezielde conquistador maakt Nick steeds nieuwe reizen in de wereld en getuigt hij van een spontane oprechtheid.

Vernissage : woensdag 26 november 1997 om 18u30

V.a. donderdag 27 november t.e.m. 19 december - Gallery'

ARCHEOLOGIE EN FILOLOGIE IN DE OOSTELIJKE WOESTIJN VAN EGYPTE

Uitgaande van hun gevoel voor machtsvertoon wensten de Romeinse keizers voor hun gebouwen in Rome materiaal te gebruiken uit de meest onherbergzame en moeilijkst te bereiken plaats van de toenmalige gekende wereld: de Oostelijke Woestijn van Egypte. Hun steengroeven van grijze graniet en purperen keizerlijke porfier behoren tot de best bewaarde antieke industriële landschappen. De tentoonstelling geeft een overzicht van de twee sites en van de op papyrus geschreven Griekse en Latijnse documenten, die onder meer door een VUB-team opgegraven werden.

Rectoraat
Vernissage : do 27 november 1997 om 18.00 u stipt

V.a. vrijdag 28 november t.e.m. 19 december - gebouw M

film

FILM BEKEKEN VANUIT VERSCHILLENDE INVALSHOEKEN

12 november '97: Scenariotechnieken - Visie kortfilm - visie originele opname, opnieuw gedraaid, De Heer Lieven Debrauwer, free-lance cineast, laureaat Gouden Palm van Cannes voor Kortfilm

Bespreking van enkele filmfragmenten uit diverse films (hoofdzakelijk scenariotechnieken). Visie kortfilm "Leonie" en "Zoeken" naar de aangehaalde technieken. Visie van een originele opname die opnieuw gedraaid werd en "The Making of", een korte uiteenzetting over het maken van "Leonie".

19 november '97: Filmgeschiedschrijving en filmkritiek, De Heer Ernest Mathijs

De voordracht zal de verschillende historische invalshoeken behandelen van waaruit het medium film bekeken kan worden. Specifieke aandacht zal gaan naar de mogelijke vormen van filmgeschiedschrijving en filmkritiek. De voordracht wordt gelustreerd aan de hand van fragmenten uit: "Birth of a Nation" (USA, 1915) "Pantser Kreuzer Potemkin" (USSR, 1926), "Roma Citta Aperta" (Italië, 1945) en "Shivers" (Canada, 1975).

26 november '97: Filmprogrammatie: de filmgeschiedenis herbekeken, De Heer Michel Apers

Het filmmedium is onderhevig aan beïnvloeding door tijdsgeest, verschuivingen in morele en antieke normen. Een filmprogrammatie biedt de mogelijkheid om doorheen deze voortdurende wisselende context tot de eigenheid van het filmmedium zelf door te dringen.

3 december '97: Film en techniek, De Heer Karl Desloovere

Vrijwel alle kunstvormen worden zowel door ideologische en economische als door technische factoren bepaald. De relatie is niet altijd eenduidig: soms leiden nieuwe technische ontwikkelingen tot een verandering in het esthetisch systeem van de kunst, soms zijn het esthetische eisen die om een nieuwe techniek vragen en vaak is de ontwikkeling van de techniek zelf het gevolg van een samenspel van economische en ideologische factoren. Maar zolang de techniek waarin een artistieke impuls tot uitdrukking kan worden gebracht, ontbreekt, is er geen kunstwerk.

10 december '97: "Filmsemiotiek" Antonioni's Blow Up, Prof. Emeritus André Vandembunder (U.I.A.)

Om in eender welke situatie te overleven moeten we de juiste verbanden weten te leggen. Affectief, intellectueel, ethisch en praktisch. Om te weten waar die verbanden liggen moeten we de tekenwaarde van wat zich in onze omgeving bevindt onderkennen. Met het onderkennen van die tekenwaarde houdt de semiotiek zich bezig. Hoe dit tekenproces in een moordzaak, en in het relaas hiervan, verloopt, legt Antonioni ons bloot in zijn film Blow Up.

17 december '97: Film en filosofie: Akira Kurosawa, Prof. Dr. Hubert Dethier (V.U.B.)

Kurosawa is ongetwijfeld één van de meest filosofische cineasten. Niet enkel is hij diep beïnvloed door de Japanse Bushidomoraal, maar ook door de westerse filosofie en literatuur. Een groot deel van zijn werk, in het bijzonder (Kiro), (Derzu Uzola), (Dodeskoden) en (Kagemusha) is een aanhoudende worsteling met het nihilisme als verlies van levenszin. Centraal hierbij zijn de grote levensvragen, "wat kan ik hopen?"; "wat kan ik doen?"; "wat is de mens?"; "wie ben ik?" etc...

PRAKTISCHE INLICHTINGEN

Data:

12/11 - 19/11 - 26/11 - 3/12 - 10/12 - 17/12/97

Tijdstip: op woensdag van 19u tot 21u

Plaats: V.U.B., Campus Oefenplein, Gebouw B, gelijkvloers, lokaal B011, ingang via Pleinlaan (toegang 12), 1050 Brussel

Prijs: 900 Bof.
(reductieprijs: 800 Bof.) (* voor personeel/studente V.U.B., O.S.B.-leden, werklozen, +3-pas, actiefkaart 3de leeftijd)

Inschrijvingen: Info 02 629 27 46

BXLBXLBXLBXLBXLBXLBXLBXLBXL

Omdat het nieuws in Brussel deze week maar een mager beestje bleek hebben we wat meer andere brol bij De Moeial gestoken. Toch nog even dit:

-Laatst (24/10/97) werd er brand gesticht bij een boer in Brussel. Blijkbaar zijn er dus nog boeren in Brussel aangezien er zeven stieren bij omkwamen. In De Standaard van die dag stond er trouwens nog een idiote lezersbrief van een idiote lezer die ijverde om je eigen taal te spreken in je eigen stad en dergelijke zeik.

Tuurlijk, doen we toch, niet? Sla De Moeial er maar eens op na, zoeken onder editoriaal.

-De Katholieke Universiteit Brussel krijgt een nieuwe rector. Het gaat om Constant Matheussen.

-Brussel 2000, één of ander prestigeproject dat met kunst heeft te maken lijkt te zullen fungeren als geldverlindende machine: er is immers een prijskaartje van 1,4 miljard mee verbonden.

-Het Brusselse kraantjeswater zou volgens metingen tot het beste van België behoren. Test Aankoop beweert dit tenminste. Grappig om te weten is ook dat volgens de Consumentenbond (de Nederlandse tegenhanger van Test Aankoop) in 11 van 31 onderzochte drankgelegenheden het water dat verkocht werd na analyse kraantjeswater bleek te zijn. Je betaalt er in Nederland wel meer voor dan in België: 5 centiemmen per liter. En in het KK is het gratis, allen daarheen.

-In het 'vervolgverhaal Berlaymont' waarvan we u reeds in de vorige Moeial berichten wordt duidelijk dat de bevoegde ministers (Flahaut & Gossuin) reeds langer op de hoogte waren van de wantoestanden op de werf en de onhaalbaarheid van het project. Toch bleven de miljoenen naar de aannemers gaan...

-De visitatiecommissie is vernietigend voor de rechtenstudie aan de VUB. Er staat letterlijk te lezen dat het meerkeuzevragensysteem geen goede manier van vragen stellen is, dit stelt problemen i.v.m. het (eventuele) inzichtsvormogen. Tevens wordt er op gewezen dat de lessen worden voorgelezen, m.a.w. reproductie is de norm. Dat dit pedagogisch onverantwoord is lijkt ons evident. Verder wordt er vermeld dat het personeelsbestand ontoereikend is.

BXLBXLBXLBXLBXLBXLBXLBXLBXL

Benaming Studentenhuisen

Wedstrijd SoR

Benaming Studentenhuisen

Ieder lid van de universitaire gemeenschap kan meedoen aan een wedstrijd om de studenthuizen (Campus Oefenplein - Nieuwelaan - Campus Jette - Schoofslaan) van een gepaste naam te voorzien. Uw creaties, voorzien van naam en adres, dienen in de gele Sor-bus in Etterbeek gedeponneerd te worden of aan de BWC-Jette. Deadline: 9 november. De winnaar krijgt een etentje aangeboden door de SoR.

Camus au café-théâtre du Botanique

"Aujourd'hui, maman est morte. Ou peut-être hier, je ne sais pas." Ainsi commençait la pièce de théâtre - en forme de monologue - du livre *l'Étranger* (1942) d'Albert Camus au café-théâtre du Botanique. Dans le livre, on démontre d'une façon splendide l'absurdité de l'existence humaine. Ce sujet était le thème favori de la plupart des écrivains existentialistes tels que Jean-Paul Sartre et Maurice Merleau-Ponty. Le roman a été soumis à la critique officielle du régime de Vichy, qui collaborait avec les envahisseurs allemands. Il l'a jugé démoralisant et dégradant.

Qui est l'auteur? Albert Camus, né en Algérie en 1913 et décédé en 1960, était issu d'un milieu modeste. Souffrant de tuberculose, il ne finit pas ses études de philosophie. Son état de santé l'empêcha aussi de s'engager au moment de la deuxième Guerre Mondiale. Pourtant il ne resta pas passif puisqu'il entra dans le mouvement de résistance. Mise à part *l'Étranger*, son oeuvre est constituée de *Le Mythe de Sisyphe* (1942), *Le Malentendu* (1944), *Caligula* (1945), *La Peste* (1947), *L'Homme Révolté* (1951) et *La Chute* (1956).

Venons en au roman. Au début de l'histoire, le protagoniste Meursault, qui vit à Alger en Afrique du Nord, apprend la mort de sa mère par le directeur de la maison de retraite, ce qui semble le laisser indifférent. L'enterrement de sa mère ayant lieu le vendredi, la seule chose à laquelle il pense, c'est à la colère de son patron, lorsqu'il devra lui annoncer les trois jours de congé consécutifs. Le directeur de la maison de retraite lui présente ses sincères condoléances, mais Meursault lui répond que ça lui est égal. Le samedi, à la piscine, il retrouve Marie, une de ses anciennes amies, avec qui il commence une relation amoureuse. Quand quelque temps plus tard elle lui demande s'il veut l'épouser, il lui dit que si c'est important pour elle, il le fera. Le dimanche s'écoule dans l'ennui. Le lundi, il retrouve son bureau et ses voisins, dont le vieux Salamano et son chien et Raymond Sintès. Ce dernier "vit des femmes".

Un dimanche, Meursault et Marie décident d'aller à la plage en compagnie de Raymond. Là-bas, Raymond est blessé d'un coup de couteau qui lui a donné un Arabe, le frère d'une de ses maîtresses maltraitées. Par une chaleur accablante, l'Arabe revient un peu plus tard. Il se retrouve face à Meursault, qui, aveuglé par le soleil, tire un coup de revolver, puis quatre autres coups sur le corps inerte. Le protagoniste est emprisonné et attend son procès, auquel il assistera avec indifférence. L'insensibilité de Meursault face à la mort de sa mère et face à tout ce qui se passe autour de lui aggrave son cas. Marie, Raymond et Salamano, qui essayeront de l'aider, vont, au contraire, donner une apparence logique au meurtre.

Il faut remarquer que le nom du protagoniste prédisait déjà en quelque sorte son avenir : Meursault ("mourir-soleil"), un homme qui se sent seul, "étranger", au sein du monde et de lui-même, est condamné à mort à cause de "la fatalité du soleil". Son dernier souhait ("serait qu'il y ait) beaucoup de monde sur la place publique le jour de (son) exécution.

La "tendre indifférence" domine le livre dans la phrase "ça m'est égal" ou "ça ne me fait rien". *l'Étranger* constitue, par son écriture neutre (1), une étape capitale dans la naissance du la sensibilité littéraire moderne.

Cindy Demerlier et Bart Verhaeghe

(1) L'écriture neutre, ou ce que Barthes appelle l'"écriture innocente", indique que l'auteur ne prend pas parti.

Sources :

1. *Le Petit Robert dictionnaire universelle des noms propres*, Paris, Dictionnaires LE ROBERT, 1974, 1994.
2. BEAUMARCHAIS (J.-P. de), COUTY (D.), *Dictionnaire des oeuvres littéraires de langue française*, Paris, Bordas, 1994; 4 vol.

BSG - AGENDA

- wo 5/11/97
Doop-TD VRG
- do 6/11/97
Doop-TD PK
- vr 7/11/97
TD flikken
- zo 9/11/97
Doop-TD WK
- ma 10/11/97
Doop-TD KEPS
- di 11/11/97
Doop-TD TK / FK
- wo 12/11/97
Doop-TD GK
- do 13/11/97
Doop-TD LWK
- zo 16/11/97
Cantus KEPS
- ma 17/11/97
TD WK
- di 8/11/97
TD HILOK
- wo 19/11/97
Pré-St.-Vé-td BSK
- zo 23/11/97
Cantus APIA

En verder nog

- do 20/11/97
St.-Vé BSG-ACE
- wo 10/12/97
Vrijzinnig Zangfeest VI. BSG/OSB/FA

De Moeial

Tweewekelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentengenootschap. Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur.

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel. 02/629.23.38
fax 02/629.23.62

Coördinator
Frank Van Dessel

Vice-coördinator
Bart Verhaeghe

Secretaris
Marjan

Penningmeester
Mischa

Redactie
Els, Haroun, Domenico, Sjoonie, Seppe, Thierry, Sani, Sven, Marcia (VO)

Medewerkers
Dilmar, Magosse, Simon

Illustraties
Jeroen, archief

V. U.
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel

De Redactie is niet verantwoordelijk voor artikelen van het BSG en VO.

(Verschijnt op 2000 ex.)

e-mail: moeial@vub.ac.be